

Специален доклад

Деятности в областта на електронното управление, насочени към предприятията

Действията на Комисията са изпълнени, но все още са налице различия в предлагането на електронни услуги в отделните държави от ЕС

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Съдържание

	Точки
Кратко изложение	I—XI
Въведение	01—13
Значение на електронното управление в ЕС	01—06
Роли и отговорности	07—11
Финансиране на въвеждането на електронно управление	12—13
Обхват и подход на одита	14—19
Констатации и оценки	20—85
Планирането на дейностите в областта на електронното управление се е подобрило с течение на времето	20—31
Действията, включени в Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г., не отговарят на неговата визия	23—27
Предложената от Комисията политика за периода след 2020 г. е насочена към преодоляване на недостатъците, но все още не е приета	28—31
Механизмите за мониторинг на Плана за действие през периода 2016—2020 г. са непълни	32—48
Липсва цялостна оценка на Плана за действие	34—45
В предложената от Комисията политика за периода след 2020 г. се предвижда система за мониторинг	46—48
Комисията е изпълнила Плана за действие, но са налице закъснения в действията на равнище държави членки	49—69
Комисията е изпълнила действията, включени в Плана за действие	52—59
Забавяне при въвеждането на някои цифрови обществени услуги в държавите членки	60—69
Комисията е насърчила обмена на добри практики, но не е успяла да популяризира новите цифрови обществени услуги	70—85
Комисията е създала много възможности за сътрудничество и обмен на добри практики	72—76
Комисията не е популяризирала цифровите обществени услуги по цялостен и координиран начин	77—85

Заклучения и препоръки

86—97

Приложения

Приложение I — Развитие в областта на електронното управление в ЕС от 2006 г. насам

Приложение II — План за действие за електронно управление — списък на действията

Приложение III — Списък на одитираните проекти, финансирани от ЕС

Приложение IV Таблица 3 — Изпълнение на действията, включени в обхвата на одита

Акроними и съкращения

Речник на термините

Отговори на Комисията

Хронология

Одитен екип

Кратко изложение

I Електронното управление се насърчава на равнище ЕС още от 90-те години на миналия век. То е свързано с използването на информационни и комуникационни технологии за по-ефективно и ефикасно предоставяне на административни услуги на гражданите и предприятията. Целта му е да намали административната тежест за последните, като направи взаимодействието им с публичните органи по-бързо, по-удобно и икономически по-ефективно, и по този начин да стимулира конкурентоспособността и икономическия растеж.

II През 2016 г. Комисията е приела План за действие на ЕС за електронно управление през периода 2016—2020 г. Целта на този план е да послужи като катализатор за координиране на усилията за модернизиране на публичния сектор и ресурсите в областта на електронното управление. Той включва 25 действия, които следва да бъдат изпълнени от Комисията. Планът за действие не разполага със специален бюджет, а е подкрепен чрез различни програми и съпътстващи мерки, от които държавите членки могат да се възползват.

III Като се има предвид нарастващото значение на цифровите услуги, което бе подчертано от пандемията от COVID-19, и значителното финансиране за цифровизацията като цяло, Европейската сметна палата (ЕСП) реши да извърши настоящия одит, за да допринесе за информираността на създателите на политики относно въпросите, засягащи разработването и прилагането на мерките на ЕС за насърчаване на електронното управление.

IV ЕСП направи оценка на това дали действията на Комисията в областта на електронното управление са били ефективни. За тази цел ЕСП разглежда цялостната концепция на тези действия, както и механизмите за наблюдение и изпълнение. Оценката на ЕСП на изпълнението се фокусира върху действията, насочени към предприятията, тъй като електронното управление е важно за преодоляване на регулаторната разпокъсаност и на пречките, като по този начин на предприятията се дава възможност да разширяват мащаба си и да извършват трансгранична дейност.

V ЕСП стигна до заключението, че действията на Комисията са били само частично ефективни за насърчаване на въвеждането и развиването на решения за електронно управление от страна на държавите членки. Комисията е изпълнила действията съгласно Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г., обхванат от одита на ЕСП. Въпреки това не всички новоразработени

цифрови обществени услуги са достъпни в целия ЕС поради забавяния при въвеждането им на равнище държави членки.

VI Въпреки че Планът за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г. отговаря на нуждите, установени в резултат на консултациите и оценките, в него са включени действия, които следва да бъдат изпълнени само от Комисията. Това е затруднило постигането на визията на Плана за действие, съгласно която до 2020 г. публичните администрации и публичните институции в ЕС да следва да бъдат отворени, ефикасни и приобщаващи.

VII Освен това Комисията не е извършила всеобхватен мониторинг на цялостното изпълнение на Плана за действие. Съществуващите показатели за електронно управление (сравнителен анализ на електронното управление и индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото) не са пряко свързани с нито едно от действията, изпълнявани в рамките на Плана, и поради това не са подходящи за измерване на цялостното му въздействие. ЕСП отбелязва, че с предложението на Комисията от 2021 г. за създаване на политическа програма „Път към цифровото десетилетие“ е въведена рамка за сътрудничество, която дава възможност за проследяване на напредъка на държавите членки по отношение на цифровите цели, определени на равнище ЕС.

VIII Комисията е подкрепила прилагането на решения за електронно управление от държавите членки чрез финансирани от ЕС проекти и предоставяне на техническа подкрепа. Освен това тя активно е подкрепяла сътрудничеството и обмена на добри практики по много начини, включително чрез експертни групи и платформи. Тази подкрепа е оценена положително от посетените от ЕСП държави членки.

IX Не съществува всеобхватна стратегия за популяризиране на наличните на равнище ЕС решения за електронно управление сред основните потребители. Популяризирането на решенията за електронно управление от страна на Комисията е ограничено и тя не разполага с преглед на действията, предприети в това отношение от държавите членки, въпреки че координираните усилия биха могли да доведат до по-добри резултати.

X Комисията не е оценила информираността на предприятията относно наличните услуги на електронното управление и като цяло не е анализирала нуждите в тази област, въпреки че това е ключов етап от въвеждането на електронни административни услуги. Единственото изключение е проучване и програма за разпространение на знания и провеждане на обучения сред малки и

средни предприятия в областта на електронната идентификация и пазара на удостоверителни услуги.

XI ЕСП препоръчва на Комисията:

- да укрепи рамката за изпълнение, за да се насърчат държавите членки да завършат процеса на въвеждане на електронни административни услуги; и
- да разработи цялостна стратегия за ефективно популяризиране на електронните административни услуги.

Въведение

Значение на електронното управление в ЕС

01 Електронното управление е свързано с използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) за по-ефективно и ефикасно предоставяне на обществени услуги на гражданите и предприятията. Очаква се то да повиши ефективността и ефикасността чрез намаляване на i) разходите и времето за извършване на операциите¹; ii) административните информационни „силози“; и iii) административната тежест за гражданите и предприятията, тъй като взаимодействието им с публичните администрации става по-бързо, по-удобно и по-евтино, като по този начин се стимулира конкурентоспособността и икономическият растеж².

02 През 90-те години на миналия век са предприети първите инициативи в областта на електронното управление на европейско равнище. Оттогава насам:

- Комисията публикува редовно съобщения и планове за действие³ и въвежда специални програми за финансиране, по-специално за насърчаване на използването на ИКТ за осигуряване на трансгранични услуги (с други думи, за осигуряване на оперативна съвместимост между различните услуги);
- на равнище държави членки значението на електронното управление е подчертано в няколко министерски декларации⁴. Тези декларации включват и многобройни действия, с които държавите членки се ангажират, но също така призовават Комисията да предприеме редица действия чрез планове за действие и ѝ предлагат да организира съвместно управление на планове за

¹ [United Nations E-government Knowledgebase](#).

² Служба на ЕП за парламентарни изследвания, Задълбочен анализ, [Електронно управление: Използване на технологиите за подобряване на обществените услуги и демократичното участие](#), септември 2015 г., стр. 1.

³ [План за действие е-Европа 2002 за периода 2001—2002 г.](#), [План за действие е-Европа 2005 за периода 2003—2005 г.](#), [i2010 План за действие за електронно управление за периода 2006—2010 г.](#) и [План за действие за електронно управление през периода 2011—2015 г.](#)

⁴ Актуални примери: [Декларация на министрите от 2017 г. от Талин относно електронното управление](#); [Берлинска декларация относно цифровото общество и основаното на ценности цифрово управление, 2020 г.](#)

действие в областта на електронното управление (за пълен преглед на развитието в ЕС от 2006 г. насам вж. [приложение I](#)).

03 През 2016 г. като част от [Стратегията за цифров единен пазар за Европа](#) Комисията е приела [План за действие на ЕС за електронно управление](#) през периода 2016—2020 г. В него са набелязани 25 действия, пет от които са добавени след междинния преглед на стратегията за цифров единен пазар през май 2017 г. Той включва действия, които са много различни по своя характер. Някои от тях са насочени конкретно към предприятията (например представяне на инициатива за улесняване използването на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата или стартиране на пилотен проект за прилагане на принципа на еднократност (принципа „само веднъж“) за предприятия). Други представляват интерес за всички граждани (например оценяване на възможността за прилагане на принципа на еднократност (принципа „само веднъж“) по отношение на гражданите в трансграничен контекст или осигуряване на спазването на законодателството на ЕС в областта на хранително-вкусовата промишленост в рамките на онлайн продажбите и информацията за потребителите). За пълен списък на действията вж. [приложение II](#).

04 Планът за действие не е последван от нов такъв след 2020 г., а от няколко други инициативи, най-значимите от които са:

- Програмата „Цифрова Европа“⁵, одобрена от законодателите с планиран общ бюджет от 7,5 млрд. евро (по текущи цени). Тя е насочена към предоставяне на цифрови технологии на предприятията, гражданите и публичните администрации и по нея се отпуска финансиране на проекти в пет области (суперкомпютри, изкуствен интелект, киберсигурност, задълбочени цифрови умения и осигуряване на широко използване на цифровите технологии в икономиката и обществото);
- Съобщение на Комисията [„Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“](#). Във връзка с това Комисията е изготвила предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на политическа програма до 2030 г. [„Път към цифровото десетилетие“](#). И в двата документа са посочени конкретните цели в областта на цифровите технологии, които ЕС като цяло се очаква да постигне до края на десетилетието. Целите за цифровизация на обществените услуги включват: онлайн достъп до ключови обществени услуги, достъп до

⁵ Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240.

медицински досиета и използване на средства за електронна идентификация (eID).

05 Данни на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие⁶ показват, че услугите на електронното управление са по-важни за предприятията, отколкото за физическите лица. Предприятията са възпрепятствани от регулаторна разпокъсаност и пречки, които затрудняват тяхното развитие и дейности зад граница в рамките на единния пазар на ЕС⁷.

06 Въздействието на пандемията от COVID-19 върху световната икономика и върху живота на гражданите подчерта значението на цифровите услуги във всички области на икономиката и обществото на ЕС. Новите технологии позволиха на предприятията и обществените услуги да продължат да функционират и гарантираха свободното осъществяване на търговията в ЕС. Те помогнаха на гражданите да поддържат връзка помежду си и да работят от разстояние, а на младите хора — да продължат образованието си.

Роли и отговорности

07 Както подчертават съответните министри в декларацията от 2017 г., цифровата трансформация на публичната администрация е колективно начинание както на европейско, така и на национално, регионално и местно равнище, като се отчита съответното разпределение на областите на компетентност⁸. В съответствие с принципа на субсидиарност отговорността за цифровизирането на административните услуги на национално и регионално равнище се носи основно от държавите членки. Въпреки това Комисията отговаря за преодоляването на трансграничните и транснационалните предизвикателства, по-специално за избягване на натрупването на електронни бариери, които могат да попречат на публичните администрации да се свързват помежду си, а на гражданите и предприятията — да намират и използват налични цифрови обществени услуги в държави, различни от тяхната⁹.

⁶ ОИСП (2015 г.), „[Use of e-government services by individuals and businesses](#)“, Government at a Glance, 2015 г., OECD Publishing, Париж.

⁷ „Стратегия за цифров единен пазар за Европа“; [COM\(2015\) 192 final](#).

⁸ [Декларация на министрите от 2017 г. от Талин относно електронното управление](#).

⁹ [Въвеждане на Обсерватория за национални рамки за оперативна съвместимост \(NIFO\)](#).

08 Поради тази причина напредъкът в областта на електронното управление в ЕС зависи не само от Комисията, но и от политическата воля и амбиция на държавите членки. Както Комисията подчертава в своя [Доклад за актуалното състояние на цифровата публична администрация и оперативната съвместимост](#) през 2020 г., ако правителствата не разглеждат електронното управление като постоянен основен приоритет в политическата програма, усилията ще бъдат безрезултатни и няма да доведат до трайни резултати.

09 На равнище ЕС генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ на Комисията отговаря за координирането на политиката в областта на електронното управление. Предвид различния характер на 25-те действия, предвидени в Плана за действие през периода 2016—2020 г., в него участват 11 генерални дирекции, всяка от които отговаря за едно или повече от тях (вж. [приложение II](#)).

10 По подобен начин на равнище държави членки различни публични администрации отговарят за прилагането на конкретни решения в областта на електронното управление. Те включват не само министерства или агенции на централно равнище, но и регионални и местни органи, като общини или областни управи.

11 За да се координира планът за действие, е създаден „Управителен съвет по Плана за действие за електронно управление“. Той се председателства от Комисията и се състои от представители на държавите членки, отговорни за техните национални стратегии за електронно управление.

Финансиране на въвеждането на електронно управление

12 Планът за действие през периода 2016—2020 г. не разполага със специален бюджет. Действията в областта на електронното управление като цяло обаче се подкрепят посредством различни източници на финансиране от ЕС. В [таблица 1](#) е представена подробна информация за основните източници на финансиране от ЕС (за периода 2014—2020 г.) и приблизителни оценки на ЕСП относно бюджетните средства, предвидени за проекти и действия в областта на електронното управление.

Таблица 1 — Приблизителни оценки на бюджетните средства, предвидени за действия в областта на електронното управление в рамките на различни програми през периода 2014—2020 г.

	Програма	Сума (в млн. евро)
Управлявани на централно равнище от Комисията	Механизъм за свързване на Европа (MCE) — „Телекомуникации“ Финансира, наред с другото, разработването и внедряването на <u>общоевропейски инфраструктури за данни и цифрови услуги</u> , за да подпомогне въвеждането им в ключови области от обществен интерес, като например Портала за електронно правосъдие или системата за взаимно свързване на бизнес регистрите.	704
	„Хоризонт 2020“ Финансира, наред с другото, <u>иновативни</u> решения за публичните администрации, както и за създаване на модерен публичен сектор, основаващ се на ИКТ.	192
	Решения за оперативна съвместимост за европейските публични администрации, предприятията и гражданите (ISA²) Финансира решения за оперативна съвместимост, включително цифрови решения за <u>оперативно съвместими</u> трансгранични и междусекторни обществени услуги, както и за обмен на добри практики и насърчаване на решения за електронно управление.	131
	Програма за подкрепа на структурните реформи Финансира проекти за техническа помощ, които помагат на държавите членки да осъществяват растеж, укрепващ институционалните, структурните и административните <u>реформи</u> , включително засилената цифровизация.	61
Споделено управление (Комисията и държавите членки)	Фондове, чрез които се изпълнява политиката на сближаване (европейски структурни и инвестиционни фондове) Могат да съфинансират проекти за цифровизация на публичния сектор (на национално и местно равнище) и на малки и средни предприятия, както и за въвеждане на ширококолов достъп.	3 940
		5 028

Забележка: Приблизителните оценки се основават на средствата, определени за инфраструктури за цифрови услуги (за MCE); информацията, предоставена от Комисията (за „Хоризонт 2020“ и Програмата за подкрепа на структурните реформи) и финансирането, заделено за „услуги и приложения за електронно управление“ (за европейските структурни и инвестиционни фондове).

Източник: ЕСП, въз основа на информация, предоставена от Комисията.

13 През периода 2021—2027 г. ще бъдат предоставени на разположение различни източници на финансиране от ЕС в подкрепа на цифровизацията като цяло и по-специално — на действията в областта на електронното управление. Бюджетните средства за някои от тях все още предстои да бъдат определени:

- както Механизмът за свързване на Европа (MCE), така и средствата за изпълнение на политиката на сближаване ще останат на разположение;
- в рамките на едно от направленията на новата програма „Цифрова Европа“ (вж. точка **04**) се планира подкрепа (с бюджет от 1,1 млрд. евро), наред с другото, за оперативна съвместимост и за предоставяне на възможност на публичните администрации за внедряване и достъп до най-съвременни цифрови технологии;
- приетият през 2021 г. **Механизъм за възстановяване и устойчивост** изисква от държавите членки да заделят минимум 20 % от общия бюджет на своите планове за възстановяване и устойчивост за мерки, които допринасят за постигането на целите в областта на цифровите технологии. През юли 2022 г. са приети 25 такива планове, а общите разходи, свързани с целите в областта на цифровите технологии, възлизат на 127 млрд. евро, което представлява 26 % от общия размер на средствата. Повече от една трета от финансирането (36 %, 46 млрд. евро) е предназначено за цифровизацията на обществените услуги, включително цифровизацията на транспорта.

Обхват и подход на одита

14 Предвид значението на електронното управление за публичните органи, предприятията и гражданите, целта на ЕСП е да допринесе за информираността на създателите на политики, като хвърли светлина върху разработването на мерките на ЕС за насърчаване на електронното управление и очертае пречките пред успешното им прилагане.

15 Като отчита нарастващото значение на цифровите услуги, което стана видно и по време на пандемията от COVID-19, и значителното финансиране, което се отпуска за цифровизацията като цяло (вж. точки **12—13**), ЕСП реши да извърши настоящия одит на Плана за действие през периода 2016—2020 г. Освен това ЕСП не е одитирала нито една от предишните цифрови инициативи на Комисията, осъществени от 2001 г. насам (вж. точка **02** и **приложение I**), с изключение на дейностите на ЕС в специфичната област на трансграничното здравно обслужване¹⁰.

16 ЕСП разглежда въпроса дали действията на Комисията в областта на електронното управление са били ефективни. За да отговори на този въпрос, ЕСП оцени дали:

- а) Комисията е планирала правилно дейностите си в областта на електронното управление;
- б) Комисията е наблюдавала по подходящ начин изпълнението на Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г.;
- в) действията в областта на електронното управление, насочени към предприятията, са постигнали целта си; и
- г) Комисията е насърчавала по подходящ начин обмена на добри практики и новосъздадените цифрови обществени услуги.

17 Настоящият одит обхваща периода, през който е разработен и изпълнен Планът за действие през периода 2016—2020 г. Когато е уместно, ЕСП разглежда също разработването на действията за периода след 2020 г. (вж. точка **04**), за да

¹⁰ В **Специален доклад № 7/2019** „Действия на ЕС за трансгранично здравно обслужване — въпреки значителните амбиции е необходимо по-добро управление“ се разглежда прилагането на директива, обхващаща много специфичен сектор — трансграничното здравно обслужване.

провери дали недостатъците са отстранени и поуките от Плана за действие през периода 2016—2020 г. са взети предвид.

18 Поради причините, посочени в точка **05**, за да даде отговор на подвъпроси в) и г) (вж. точка **16**), ЕСП съсредоточи одита си върху шест от 25-те действия в Плана за действие през периода 2016—2020 г., които са пряко свързани с предприятията (вж. **таблица 2**).

Таблица 2 — Насочени към предприятията действия, включени в обхвата на одита

№	Действие	Правно основание, което вече е в сила при приемане на Плана за действие
2	Ускоряване на въвеждането на електронната идентификация и удостоверителните услуги (eIDAS услуги), включително електронна идентификация (eID) и електронен подпис (eSignature)	Регламент (ЕС) № 910/2014
7	Представяне на предложение за единна цифрова платформа (т.е. единна точка за достъп до информация, процедури и услуги за оказване на помощ онлайн)	
9	Осъществяване в сътрудничество с държавите членки на задължителното взаимно свързване на търговските регистри на всички държави членки	Директива 2012/17/ЕС
10	Доразвиване на електронното взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност	Регламент (ЕС) 2015/848
11	Представяне на инициатива за улесняване използването на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата	
13	Стартиране на пилотен проект за прилагането на принципа на еднократност по отношение на предприятията.	

Източник: ЕСП.

19 Одитът разглежда доказателства от различни източници:

- документна проверка на съответните документи на Комисията, както и попълнени от служители на Комисията въпросници и проведени със служители на Комисията събеседвания;
- анализ на съответните документи във връзка с извадка от четири държави членки (Дания, Германия, Полша и Румъния), както и въпросници, попълнени от служители на съответните обществени служби в тези държави, и събеседване с тях. Подборът на държавите членки се основава на напредъка на съответната държава членка в областта на електронното управление, като същевременно се гарантира, че извадката включва държави членки, присъединили се към ЕС както преди, така и след 2004 г.;
- анализ на извадка от 24 проекта, управлявани централизирано и финансирани от ЕС: 13 проекта по Механизма за свързване на Европа, осем действия по програмата ISA² и три проекта по програма „Хоризонт 2020“. Пълен списък на избраните проекти е включен в [приложение III](#). Тези проекти са избрани въз основа на степента им на изпълнение, тяхната значимост и географско разпределение (доколкото е възможно, свързани с четирите избрани държави членки);
- събеседвания със заинтересовани страни, т.е. организации, представляващи европейски малки и средни предприятия (МСП)¹¹;
- преглед на академична литература, експертни проучвания и международни референтни показатели или добри практики.

¹¹ [Business Europe](#), [EuroChambres](#) — Асоциация на европейските търговско-промишлени палати, [European Digital SME Alliance](#), [SMEunited](#).

Констатации и оценки

Планирането на дейностите в областта на електронното управление се е подобрило с течение на времето

20 Целта на плановете за действие е да допринесат за разработването или преразглеждането на съществуващо законодателство, инструменти и инициативи на ЕС. Те не са правно обвързващи. Комисията използва плановете за действие за електронно управление като политически инструменти за постигане на напредък в модернизацията на публичните администрации в целия Европейски съюз.

21 Комисията следва да разработи действия, които са подходящи за преодоляване на недостатъците на електронното управление, като отчитат резултатите от предприети оценки, изразените в проведени консултации възгледи на заинтересованите страни, както и оценки на въздействието (задължителни за всички нови финансови интервенции, които са свързани със значителни разходи, т.е. над 5 млн. евро, и се изискват за инициативи на Комисията, които могат да имат значително икономическо, екологично или социално въздействие)¹².

22 Поради това ЕСП провери дали Комисията е разработила правилно:

- Плана за действие през периода 2016—2020 г.; и
- действия в областта на електронното управление след 2020 г.

¹² Насоки за по-добро регулиране.

Действията, включени в Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г., не отговарят на неговата визия

23 Планът за действие се основава на ръководна визия и три приоритета на политиката (вж. [каре 1](#)).

Каре 1

Визия на Плана за действие и приоритети на политиката

Визия: Към 2020 г. публичните администрации и публичните институции в Европейския съюз следва да бъдат отворени, ефикасни и приобщаващи, като ще предоставят пълната гама от независещи от границите, персонализирани и лесни за използване публични цифрови услуги за всички граждани и предприятия в ЕС. Използват се иновативни подходи за проектирането и предоставянето на по-добри услуги в съответствие с нуждите и търсенето на гражданите и предприятията. Публичните администрации използват възможностите, предлагани от новата цифрова среда, за да улеснят своето взаимодействие със заинтересованите страни и помежду си.

Приоритети на политиката:

- да се модернизира публичната администрация с ИКТ, като се използват ключови фактори за постигане на успех;
- да се осигури трансгранична мобилност с оперативно съвместими цифрови публични услуги;
- да се улесни взаимодействието между администрациите и гражданите/предприятията с помощта на цифровите технологии с оглед на предоставянето на висококачествени публични услуги.

Източник: План за действие на ЕС за електронно управление през периода 2016—2020 г.

24 За да се отговори на приоритетите и в крайна сметка да се постигне визията за отворена, ефикасна и лесна за използване от потребителите публична администрация в ЕС, в Плана за действие са определени 25 действия, всяко от които е свързано с един от приоритетите. Действията са от различно естество и включват, наред с другото, представяне на правни актове, разработване на технически решения или предоставяне на подкрепа на държавите членки (вж. [приложение II](#) за пълен списък на действията). ЕСП стигна до заключението, че те отразяват потребностите, установени в съответните оценки, както и

обратната връзка от администрациите на държавите членки, предприятия, граждани и представители на заинтересованите страни. Примери за някои от потребностите и свързаните с тях действия са представени в [каре 2](#).

Каре 2

Примери за потребностите на заинтересованите страни и тяхното отразяване в Плана за действие през периода 2016—2020 г.

Потребности:

- да се разработят решения за безхартиен обмен на информация между различните администрации — разгледана в действия 6, 14, 15, 16, 17, 21 и 22 от Плана за действие;
- да се направи необходимото информацията да се предоставя на публичната администрация еднократно (принцип на еднократност) — разгледана в действия 6, 13 и 18;
- да се въведат оперативно съвместими национални системи за осигуряване на трансгранични услуги — разгледана в действия 4 и 6;
- по-нататъшна подкрепа за прехода към електронни обществени поръчки — разгледана в действия 1, 5 и 6.

За пълния списък на действията вж. [приложение II](#).

Източник: ЕСП.

25 Въпреки факта, че в доклада за оценка на Плана за действие за електронно управление през периода 2011—2015 г.¹³ като основна причина за неизпълнени или непълни действия е посочен доброволният характер на дейностите на държавите членки, всички действия в Плана за действие през периода 2016—2020 г. са насочени само към Комисията, без задължения за държавите членки.

26 За повечето от действията обаче такива задължения са включени в съответните правни актове, които са съществували преди Плана за действие (напр. действия 9 и 10; вж. [таблица 2](#)) или са въведени като резултат от него (напр. действие 7). По отношение на едно от действията (действие 2) съществуващото правно основание не задължава държавите членки да прилагат

¹³ SWD(2016) 108 final.

схема за електронна идентификация, въпреки факта, че сигурните средства за eID са съществен елемент за осигуряване на цифров единен пазар.

27 Тъй като действията в Плана за действие са насочени само към Комисията, сроковете за изпълнението им не отчитат времето, необходимо на държавите членки да изпълнят задълженията си, произтичащи от съответните правни актове. В някои случаи крайните срокове за изпълнение, определени в правните актове, надхвърлят периода на Плана за действие и времевия хоризонт на неговата визия — 2020 г. (вж. [каре 3](#)). Освен това, тъй като визията за отворена, ефикасна и удобна за потребителите публична администрация в ЕС обхваща всички публични услуги на всички правителствени равнища (от ЕС до национално и местно равнище), тя би била постижима само чрез своевременно изпълнение на съответните действия на равнище ЕС, както и на равнище държави членки.

Каре 3

Законодателни действия на Комисията, изискващи действия и от страна на държавите членки

Действие 11 (използване на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата): Държавите членки е трябвало да транспонират [Директива \(ЕС\) 2019/1151](#) до август 2021 г. с възможност за удължаване на крайния срок с една година — до август 2022 г.

Действие 7 (единна цифрова платформа): Някои от членовете на [Регламент \(ЕС\) 2018/1724](#) се прилагат от декември 2023 г.

Предложената от Комисията политика за периода след 2020 г. е насочена към преодоляване на недостатъците, но все още не е приета

28 При изготвянето на документите за политиката в областта на електронното управление след 2020 г. (вж. точка [04](#)), Комисията се основава на документите, които се изискват от Насоките за по-добро регулиране, и надлежно взема предвид установените нужди. Въпреки това, тъй като предложението за създаване на политическа програма „Път към цифровото десетилетие“ все още преминава през законодателния процес (към септември 2022 г.) и може да бъде изменено, предстои да се разбере дали обхватът и приоритетите на целите на крайното решение, което ще бъде прието, ще съответстват на действителните нужди.

29 Въпреки че предложената програма „Път към цифровото десетилетие“ не включва конкретни действия за държавите членки, всяка от тях ще трябва да представи на Комисията национална стратегическа пътна карта за цифровото десетилетие, която да съответства на целите на ЕС и поставените цифрови цели и да допринесе за тяхното постигане (вж. [каре 4](#)).

Каре 4

Цели, които трябва да бъдат постигнати за цифровизацията на обществените услуги

Цели на предложението за цифровизация на обществените услуги в рамките на политическа програма „Път към цифровото десетилетие“:

- 100 % от ключовите обществени услуги да бъдат предоставяни на европейските граждани и предприятия онлайн;
- 100 % от гражданите на Съюза да имат достъп до своите медицински досиета;
- поне 80 % от гражданите на Съюза да използват средства за електронна идентификация (eID).

Източник: [Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на политическа програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“](#).

30 По отношение на трите цели, определени в „Пътя към цифровото десетилетие“, ЕСП отбелязва следното:

- **Цел (1)** се отнася до „ключовите обществени услуги“, но те не са дефинирани нито в съобщението относно „Цифров компас до 2030 г.“, нито в предложението за политическа програма „Път към цифровото десетилетие“. Липсата на общо определение на равнище ЕС може да доведе до различно тълкуване от страна на държавите членки, а оттам и до това различни национални обществени услуги да бъдат достъпни онлайн.
- **Цел (3)** се отнася до използването на услугите от гражданите, но тъй като гражданите не могат да бъдат принудени да използват решения за електронна идентификация (eID), постигането на тази цел е извън контрола на публичната администрация.

31 ЕСП отбелязва също така, че предложението на Комисията въвежда рамка за сътрудничество с държавите членки. В съответствие с тази рамка от държавите членки ще се изисква да приведат националните пътни карти в съответствие с целите на ЕС и целите в областта на цифровите технологии и своевременно да докладват на Комисията за напредъка си в постигането на целите в областта на цифровите технологии за 2030 г. Следователно рамката предоставя на Комисията основа за насочване на изпълнението на политиката и за оценка на постигнатия напредък.

Механизмите за мониторинг на Плана за действие през периода 2016—2020 г. са непълни

32 Мониторингът е необходим, за да могат създателите на политики и заинтересованите страни да оценят дали изпълнението на политиката протича съгласно предвиденото и дали целите се постигнати¹⁴. За тази цел Комисията¹⁵ следва да установи, наред с другото, ясна връзка между целите на политиката и подходящи ключови показатели, които отчитат необходимите мерки за своевременно събиране на достатъчно данни.

33 Поради това ЕСП разглежда дали Комисията:

- надлежно е наблюдавала изпълнението на Плана за действие;
- е създавала подходяща система за мониторинг на постигането на целите в областта на цифровите технологии, заложи в „Цифров компас до 2030 г.“

Липсва цялостна оценка на Плана за действие

34 Нито визията, нито приоритетите на политиката на Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г. (вж. [каре 1](#)) са достатъчно конкретни, за да дадат възможност за измерване на тяхното постигане. Поради това Комисията не е създавала конкретна рамка за мониторинг, включваща набор от показатели за изпълнение, за да се оцени напредъкът на действията и приоритетите на политиката, както и степента, в която те са изпълнени. По същия

¹⁴ Инструментариум за по-добро регулиране на Комисията.

¹⁵ Насоки за по-добро регулиране на Комисията.

начин Комисията не е изготвила нито междинна, нито окончателна оценка на изпълнението на Плана за действие.

35 ЕСП установи, че Комисията се е съсредоточила само върху мониторинг на напредъка на изпълнението на отделните действия. Тя не е проследила тяхното въздействие. [Информационното табло на Плана за действие за електронно управление](#) проследява само дали дадено действие е завършено или е в процес на изпълнение.

36 Освен това Комисията е обсъждала напредъка с държавите членки на заседанията на Управителния съвет (вж. точка [11](#)) и съответните му подгрупи. По отношение на отделни действия такъв обмен също се е осъществявал и по време на редовните срещи на съответните експертни групи, като например експертната група по eIDAS, координационната група по единната цифрова платформа и експертната група по MCE.

37 Комисията обаче не е искала от държавите членки систематична обратна връзка, за да проследи изпълнението на конкретните действия на национално равнище.

38 Въпреки това за някои действия, включени в Плана за действие (действие 1 — електронни обществени поръчки, действие 2 — eIDAS, действие 4 — Европейска рамка за оперативна съвместимост, и действие 7 — Единна цифрова платформа), съответните отдели на Комисията са създали специални механизми за мониторинг. В [капе 5](#) е представен такъв пример.

Каре 5

Специален механизъм за мониторинг на Европейската рамка за оперативна съвместимост

Прилагането на Европейската рамка за оперативна съвместимост (действие 4) се наблюдава чрез [Обсерваторията за национални рамки за оперативна съвместимост](#) въз основа на повече от 70 ключови показатели на политиката (например наличие на единни звена за контакт за предоставяне на информация по теми, които са от значение за гражданите и предприятията, или използване на интернет за взаимодействие с публичните органи). Резултатите се представят в серия от таблици с данни и информационни табла и се използват в годишния [доклад за състоянието на цифровата публична администрация и оперативната съвместимост](#).

Източник: ЕСП.

39 Вместо конкретна рамка за мониторинг Комисията използва за целите на мониторинга своите съществуващи показатели, по-специално сравнителен анализ за електронното управление (e-Government Benchmark) и индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) (вж. [каре 6](#)).

Каре 6

Показатели за електронното управление

От 2001 г. насам всяка година Комисията публикува **Сравнителен доклад за електронното управление**, който представя информация относно използването на ИКТ в публичния сектор. Държавите се сравняват по отношение на предлагането и характеристиките на цифровите обществени услуги. В него се оценява цялостното функциониране на електронното управление на държавите членки по скала от 0 % до 100 %.

От 2015 г. насам всяка година Комисията публикува и **индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI)**, който показва напредъка в областта на електронното управление в държавите членки. Това е съставен индекс, който следи цялостното цифрово представяне на Европа и проследява развитието на цифровата конкурентоспособност на държавите — членки на ЕС. В началото DESI има пет измерения, които по-късно са сведени до четири, включително цифрови обществени услуги (електронно управление). Той следи търсенето и предлагането на електронни административни услуги, както и политиките за отворени данни и тяхното прилагане.

Източник: ЕСП.

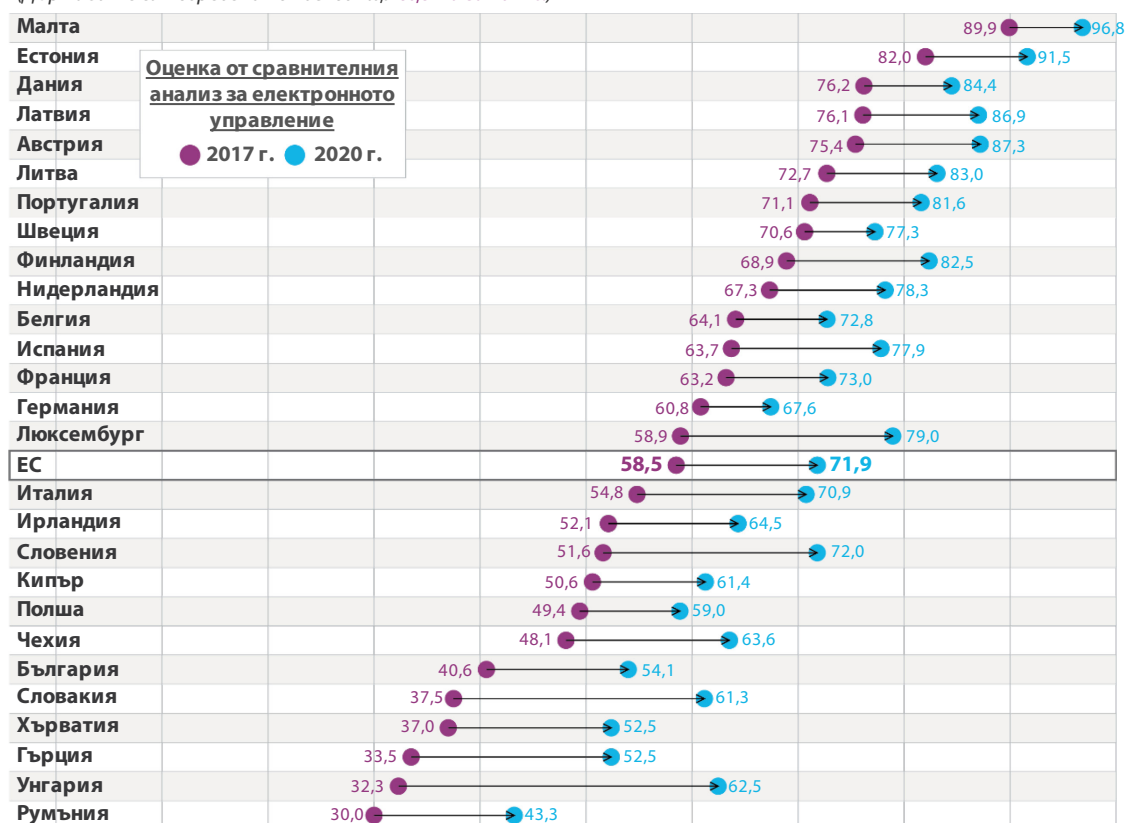
40 В сравнителния анализ на електронното управление са взети предвид приоритетите на политиката на високо равнище в Плана за действие през периода 2011—2015 г. и Плана за действие през периода 2016—2020 г. (вж. **каре 1**). Основната му цел обаче е да анализира състоянието на цифровите услуги, предоставяни от европейските публични администрации като цяло, а не да следи за изпълнението и постигането на плановете за действие. Показателите, използвани в сравнителния анализ на електронното управление, не са пряко свързани с нито едно от действията, изпълнявани съгласно Плана за действие, поради което докладите за сравнителния анализ на електронното управление не са подходящи за измерване на изпълнението на тези действия.

41 Същото важи и за DESI, където три от петте показателя, които съставляват измерението на индекса по отношение на цифровите обществени услуги, всъщност са показатели от сравнителния анализ за електронното управление. В резултат на това Комисията не е в състояние да свърже резултатите по нито един от тези показатели с резултатите и въздействието на Плана за действие в държавите членки.

42 ЕСП сравни общата оценка от сравнителния анализ на електронното управление за всяка държава в началото и в края на изпълнението на Плана за действие. Одиторите установиха, че средната оценка (всички 27 държави членки, ЕС-27) се е увеличила от 58,5 % в началото до 71,9 % в края на изпълнението на Плана за действие. Всички държави членки имат напредък в предоставянето на електронни административни услуги. Някои държави обаче напредват значително повече (например Унгария и Люксембург), отколкото други (например Швеция и Германия) (вж. [фигура 1](#)). Промяната в оценката не може да се свърже с действия на Комисията поради липсата на подходящи показатели във връзка с тези действия. Основните действия и инструменти в това отношение зависят от самите държави членки (вж. точка [08](#)).

Фигура 1 — Обща оценка от сравнителния анализ на електронното управление по държави, 2017 г. спрямо 2020 г.

(Държавите са подредени по низходяща оценка за 2017 г.)

Източник: ЕСП въз основа на данни от сравнителния анализ за електронното управление.

43 ЕСП също така отбеляза, че тъй като през 2021 г. Комисията е променила методологията, използвана за съставяне на подгрупа от показатели, сравнителният анализ не може да се използва за сравняване на напредъка на държавите членки в областта на електронното управление преди и след 2020 г. Комисията е изтъкнала този факт в сравнителния доклад. Освен това в

сравнителния доклад за електронното управление за 2021 г. оценките за електронното управление по държави са непоследователни, тъй като са обобщени като средна стойност на два показателя, оценени с различни методики, без да са направени съответните корекции.

44 В рамките на сравнителния анализ на електронното управление Комисията измерва също резултатите на държавите по отношение на житейските събития. Житейските събития представляват набор от най-често срещаните цифрови обществени услуги за предприятията и гражданите. Събитията от стопанския живот включват започване на стопанска дейност и операции в най-ранен етап (напр. регистрация на дружество или на служители), както и редовни стопански операции (напр. деклариране и плащане на данъци онлайн)¹⁶.

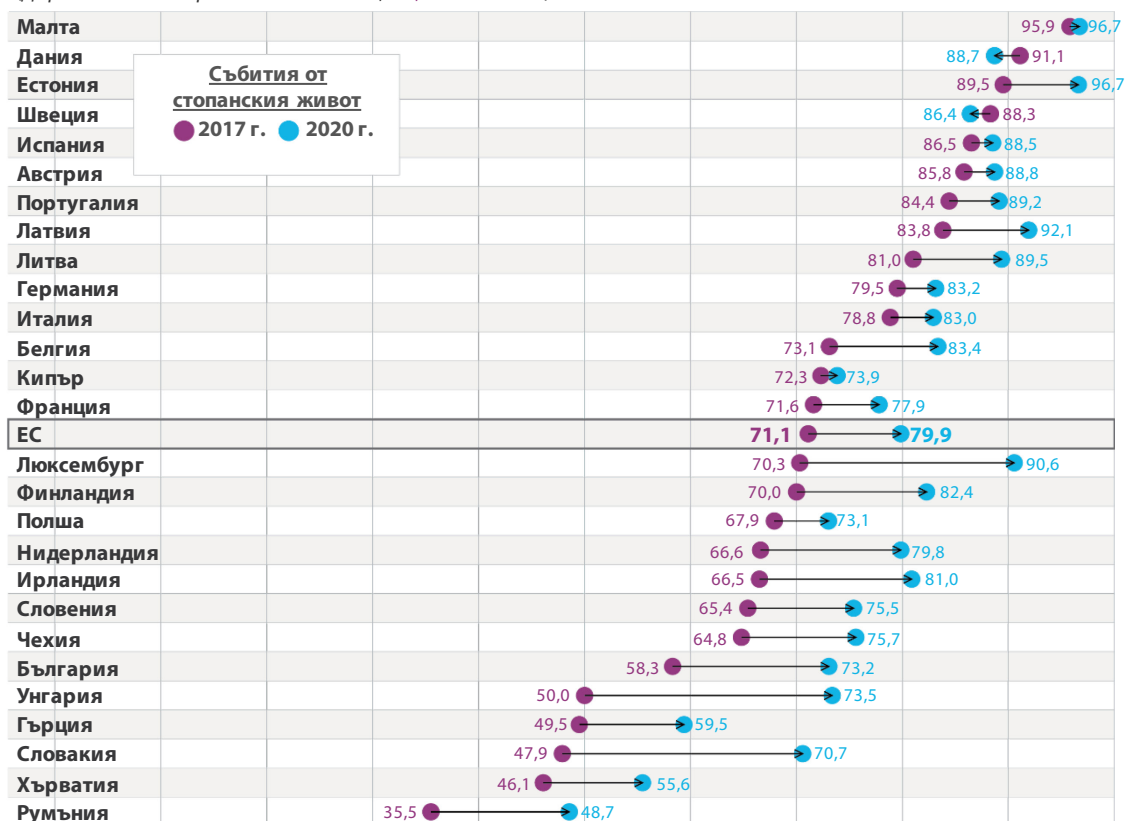
45 Анализът на резултатите относно събитията от стопанския живот, включени в сравнителния анализ на електронното управление, показва увеличение на средната оценка за ЕС-27 от 71,1 % в началото до 79,9 % в края на изпълнението на Плана за действие (вж. [фигура 2](#)). Резултатите показват, че:

- електронните административни услуги за предприятията са по-развити от услугите, които се предлагат на гражданите;
- по-голямата част от европейските администрации са успели да подобрят цифровите услуги за предприятията, като процесът е бил ускорен и заради пандемията от COVID-19;
- в държавите членки се наблюдава неравномерно развитие. Някои държави, най-вече тези, които са под средния резултат (като Унгария, Словакия и Люксембург), са постигнали значителен напредък през този период. За разлика от тях други държави (като Швеция и Дания) отбелязват лек спад през същия период.

¹⁶ Пълният списък на включените житейски събития е представен в самия [доклад за сравнителния анализ на електронното управление](#).

Фигура 2 — Оценка от сравнителния анализ на електронното управление на събитията от стопанския живот, 2017 г. спрямо 2020 г.

(Държавите са подредени по низходяща оценка за 2017 г.)

Източник: ЕСП въз основа на данни от сравнителния анализ за електронното управление.

В предложената от Комисията политика за периода след 2020 г. се предвижда система за мониторинг

46 Както вече беше посочено в точки **30—31**, за разлика от Плана за действие през периода 2016—2020 г., новата предложена политическа програма „Път към цифровото десетилетие“ включва количествени цели и предвижда рамка, която изисква от държавите членки да докладват своевременно за напредъка, като предоставят съответните данни и статистика. Освен това:

- с актове за изпълнение след влизане в сила на решението Комисията следва да определи ключови показатели за изпълнение по отношение на всяка цифрова цел. Когато е необходимо, Комисията може да актуализира показателите, за да бъде отчетено технологичното развитие;
- Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, определя прогнозни траектории за постигането на всяка от цифровите цели, които да послужат

като основа за мониторинга и националните стратегически пътни карти за цифровото десетилетие;

- в предвидения годишен доклад за напредъка, който се представя на Европейския парламент и на Съвета, могат да бъдат набелязани мерки и действия, които да бъдат предприети от държавите членки в областите, в които напредъкът към цифровите цели се счита за недостатъчен.

47 Според предложението мониторингът следва да се основава на усъвършенствана версия на DESI, т.е. да отразява поставените цели. ЕСП установи, че [изданието на DESI за 2021 г.](#) вече е адаптирано: i) за да се приведе в известна степен в съответствие с целите, включени в „Път към цифровото десетилетие“, ii) да се подобри методологията и iii) да бъдат отчетени последните промени в технологиите и политиката. Понастоящем DESI е структуриран около четирите измерения на „Цифров компас до 2030 г.“, които заменят предишната структура с пет измерения (вж. [каре 6](#)).

48 Тъй като предложението за решение относно „Път към цифровото десетилетие“ все още се обсъжда в рамките на законодателния процес (към септември 2022 г.), Комисията е решила да въведе промените в DESI постепенно, което означава, че той все още не обхваща всички цели. По-конкретно, две от трите цифрови цели (цел (2) и цел (3), вж. [каре 4](#)) все още не са включени пряко в DESI, а цел (1) е включена, но тъй като все още не са дефинирани „ключовите“ обществени услуги (вж. точка [30](#)), няма яснота какъв ще бъде обектът на измерването.

Комисията е изпълнила Плана за действие, но са налице закъснения в действията на равнище държави членки

49 В Плана за действие са включени различни видове действия, като например изискване към Комисията да направи законодателни предложения, да предостави цифрови решения и да стартира пилотни проекти.

50 В допълнение към действията на Комисията в някои случаи държавите членки са задължени да предприемат действия въз основа на правни актове, които са съществували преди Плана за действие (вж. [таблица 2](#)) или са въведени като резултат от него.

51 Ето защо ЕСП провери дали:

- Комисията е приключила действията си своевременно;
- държавите членки са изпълнили своите правни задължения.

Комисията е изпълнила действията, включени в Плана за действие

52 Въз основа на прегледа на съответните документи ЕСП констатира, че Комисията е изпълнила шестте действия от Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г., включени в обхвата на одита. За повече информация вж. [таблица 3](#) и [приложение IV](#).

Таблица 3 — Изпълнение на действията в областта на електронното управление, включени в обхвата на одита

Действие	Степен на изпълнение	Подробна информация за действията, изпълнени от Комисията
Действие 2 — Ускоряване на въвеждането на услуги за електронна идентификация, удостоверяване на автентичността и удостоверителни услуги (eIDAS услуги), включително електронна идентификация (eID) и електронен подпис (eSignature)	Изпълнено	Комисията е създала основни платформени услуги, които поддържа и обновява (т.е. основни центрове, осигуряващи трансевропейски връзки), както и интерфейси, включително технически спецификации, софтуер и техническа поддръжка за свързване на национални приложения. За да ускори въвеждането на тези услуги, Комисията е създала форуми за обмен, възложила е съответните проучвания на външни изпълнители, организираща е семинари и е предприела правоприлагащи дейности въз основа на получени жалби. По-значителни промени при въвеждането обаче се очакват от новия Регламент относно електронната идентификация и удостоверителните услуги (Регламент eIDAS), предложен през юни 2021 г.
Действие 7 — Представяне на предложение за единна цифрова платформа (т.е. единна точка за достъп до информация, процедури и услуги за оказване на помощ онлайн)	Изпълнено	Комисията е представила предложение, което впоследствие е одобрено като регулаторен акт (Регламент (ЕС) 2018/1724).
Действие 9 — Осъществяване в сътрудничество с държавите членки на задължителното взаимно свързване на търговските регистри на всички държави членки	Изпълнено	Комисията е създала и поддържа и обновява основни платформени услуги (т.е. основни центрове, осигуряващи трансевропейски връзки) и интерфейси, включително технически спецификации, софтуер и техническа поддръжка за свързване на националните регистри. Вж. също точка 52 .
Действие 10 — Доразвиване на електронното взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност	Изпълнено	
Действие 11 — Представяне на инициатива за улесняване използването на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата	Изпълнено	Комисията е представила предложение, което впоследствие е одобрено като регулаторен акт (Директива (ЕС) 2019/1151 за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132).
Действие 13 — Стартиране на пилотен проект за прилагането на принципа на еднократност по отношение на предприятията	Изпълнено	Пилотният проект е стартиран.

Източник: ЕСП.

53 ЕСП установи, че макар **действия 9 и 10** да са изпълнени, в разработените системи липсва инструмент за обработка на плащания, тъй като разработването му се е забавило (за повече информация вж. [каре 7](#)). Разработването на инструмент за обработка на плащания не е правно изискване. Въпреки това, макар системите да предоставят информацията, която се изисква от регулаторните актове, липсата на инструмент за плащане принуждава потребителите да се обръщат към националните платформи, ако им е необходима информация или документи, за които се дължи такса.

Каре 7

Забавяне при въвеждането на инструмента за обработка на плащания по действия 9 и 10

Чрез системата за взаимно свързване на бизнес регистрите потребителите на Европейския портал за електронно правосъдие имат достъп до документи на дружества, включително до основна информация, изисквана от нормативните актове. Някои документи са безплатни, но за други държавите членки имат право да събират такси. Комисията се е отказала от първоначалните планове за разработване на централна система за плащания, която да обработва плащанията и да издава фактури на получателя на плащането. Вместо това тя обмисля разработването на децентрализирана система за плащане, която ще възлага плащането на дружествени документи директно на доставчика на платежната система на националния търговски регистър, който „продава“ документа. Комисията смята, че системата може да бъде внедрена през последното тримесечие на 2023 г.

Също така Комисията все още не е въвела инструмент за обработка на плащания във връзка с взаимното свързване на регистрите по несъстоятелност (действие 10). Вместо това тя възнамерява да използва същото решение като за системата за взаимно свързване на търговските регистри.

Източник: ЕСП.

54 ЕСП също така провери дали Комисията е предприела последващи действия във връзка с препоръките от нейната оценка на Регламента eIDAS от 2014 г., свързан с **действие 2 (eIDAS)**. Целта на Регламента е да се създаде единна рамка за електронна идентификация (eID) и удостоверителни услуги, като по този начин да се улесни предоставянето на услуги в целия ЕС, независимо от държавата, в която те се извършват. Регламентът не хармонизира националните електронни идентификации, а дава възможност за взаимно признаване чрез процес на уведомяване и партньорска проверка.

55 **Оценката** на Регламента eIDAS е публикувана през 2021 г. В нея са установени следните недостатъци:

- Регламентът не изисква от държавите членки да предоставят на своите граждани и предприятия електронна идентификация, която да позволява сигурен достъп до онлайн обществени услуги. Дори и да го правят, те не са задължени да изпращат уведомления относно тези схеми. Освен това при проверката се стига до заключението, че само ограничен брой обществени услуги предлагат удостоверяване на автентичността чрез eIDAS или са свързани с инфраструктурата, а техническите грешки възпрепятстват ефективното удостоверяване на автентичността на потребителите.
- Рамката за електронна идентификация не може да отговори на новите пазарни изисквания, наред с другото, поради i) ограничаването ѝ до публичния сектор и осигуряването на трансграничен достъп до обществени услуги (което означава, че услугите, към които е насочен Регламентът eIDAS, засягат малък процент от населението на ЕС), ii) сложността на процеса на свързване със системата за частните онлайн доставчици и iii) недостатъчното предлагане във всички държави членки.
- Рамката се основава на националните системи за електронна идентификация, които следват различни стандарти, като по този начин се възпрепятства използването на eIDAS услуги — недостатък, който също е установен в рамките на проект по MCE (вж. [каре 8](#)).

Каре 8

Рамка, основана на националните системи за електронна идентификация, които следват различни стандарти

По един от проектите по MCE (2016-EU-IA-0064) се насърчава въвеждането на електронна идентификация от доставчиците на услуги от частния сектор. Ако доставчик на услуги желае да потвърди самоличността на своите клиенти, той трябва да бъде свързан с конкретен национален възел на eIDAS. Целта на проекта е да свърже пет доставчици на услуги от частния сектор, всеки от които управлява облачна платформа (предлагаща частни услуги), с пет различни възела на eIDAS (съответно Испания, Норвегия, Дания, Нидерландия и Исландия). Такава връзка дава възможност за заявяване, получаване и обработване на данни за идентификация.

Изпълнението е съпроводено с трудности и забавяния, тъй като отделните държави имат различни политики за достъп до националните възли на eIDAS.

В Испания, Исландия и Норвегия е била възможна директна връзка. Доставчиците на услуги в Нидерландия обаче е трябвало да се свържат посредством междинен възел. В Дания е било необходимо доставчиците на услуги да разработят и внедрят специален интеграционен интерфейс за достъп до датския възел на eIDAS. Разработването на допълнителен софтуер, използващ различни технически стандарти, е направил процеса на свързване сложен и времеемък.

Източник: ЕСП.

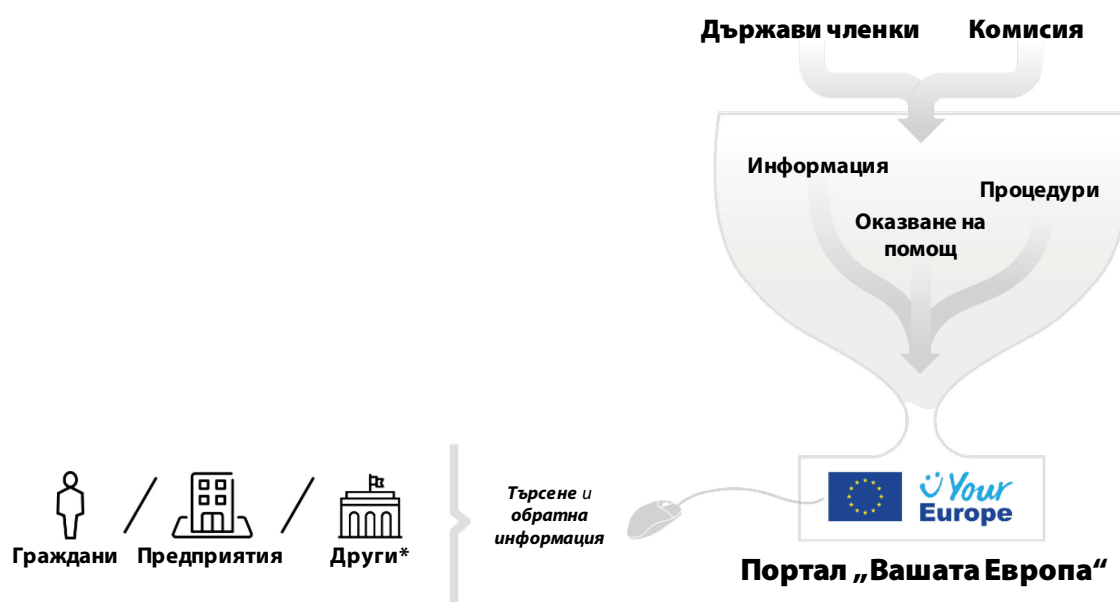
56 ЕСП констатира, че в отговор на тези слабости с предложеното преразглеждане на Регламента eIDAS от всяка държава членка се изисква да издава европейски портфейл за цифрова самоличност на всички физически и юридически лица от ЕС с цел да им бъде предоставен сигурен, надежден и безпроблемен достъп до трансгранични публични и частни услуги. Всяка държава членка също следва да изпрати уведомление относно най-малко една схема за електронна идентификация, включваща поне едно средство за идентификация. Следователно едва след като портфейлът за цифрова самоличност започне да се използва, вече няма да е необходимо техническите стандарти на националните възли на eIDAS да се хармонизират, тъй като на доставчиците на услуги няма да се налага да се свързват със системата.

57 Тъй като [Регламентът](#) относно единната цифрова платформа е приет в резултат на **действие 7 (единна цифрова платформа)**, ЕСП провери също така дали Комисията е спазила изискването на новия Регламент, а именно да

разработи и поддържа общ потребителски интерфейс (включително търсачка и инструменти за обратна информация от потребителите). Единната цифрова платформа улеснява онлайн достъпа до информация, административни процедури и услуги за оказване на помощ, от които гражданите и предприятията от ЕС могат да се нуждаят в друга държава от ЕС.

58 ЕСП установи, че Комисията е разработила интерфейса, т.е. единната входна точка, която представлява **порталът „Вашата Европа“** (вж. **фигура 3**). Чрез портала потребителите ще се свързват със съответните национални интернет страници, където се намира търсената от тях услуга. Най-късно до декември 2023 г. държавите членки трябва да цифровизират 21 процедури, за да бъдат достъпни чрез портала. Примери за процедури, които са от значение за предприятията, са исканията на разрешение за упражняване на стопанска дейност или регистрация като работодател за пенсионно и социално осигуряване. Предлагането на първите услуги, достъпни на този портал, започва на 12 декември 2020 г.

Фигура 3 — Единна цифрова платформа

(*) Публични администрации, адвокати, съдии, нотариуси, специалисти.

Източник: ЕСП.

59 По отношение на **действие 7 (единна цифрова платформа)** и **действие 13 (пилотен проект за прилагането на принципа на еднократност по отношение на предприятията)** ЕСП установи, че пилотният проект, финансиран от програмата на ЕС за научни изследвания „Хоризонт 2020“ (проектът „TOOP“ с финансиране в размер на 8 млн. евро), е успял да постигне напредък в прилагането на принципа на еднократност. Целта на този принцип е гражданите и предприятията да

предоставят еднократно дадена информация на публичната администрация в ЕС. В рамките на проекта е създадена архитектура на решение, която свързва 40 информационни системи. Освен това схемата на архитектурата, разработена в рамките на проекта, е част от Регламента за създаване на единна цифрова платформа. В резултат на това след приемането на Регламента за създаване на единна цифрова платформа проектът, който стартира през 2017 г. с основен акцент върху оперативната съвместимост, е адаптиран, за да се даде възможност за прилагане на техническата система, описана в Регламента.

Забавяне при въвеждането на някои цифрови обществени услуги в държавите членки

60 Въпреки че Планът за действие включва само действия от страна на Комисията, наличието на цифрови решения до голяма степен зависи от изпълнението на допълнителни действия на равнище държави членки. По отношение на действията, включени в обхвата на одита, ЕСП установи, че въпреки усилията на Комисията, три от шестте действия са изпълнени само частично поради незадоволителен или забавен отговор от страна на държавите членки (вж. [таблица 4](#)). В резултат на това действията на Комисията през периода 2016—2020 г. все още не са довели до съществени промени за предприятията и гражданите в ЕС.

Таблица 4 — Прилагане на решения за електронно управление на равнище държави членки

Действия на Комисията	Съответни действия на равнище държави членки	Степен на изпълнение на равнище държави членки
Действие 2 — Ускоряване на въвеждането на услуги за електронна идентификация, удостоверяване на автентичността и удостоверителни услуги (eIDAS услуги), включително електронна идентификация (eID) и електронен подпис (eSignature)	Изпълнение на Регламент (ЕС) № 910/2014	Частично изпълнено
Действие 7 — Представяне на предложение за единна цифрова платформа (т.е. единна точка за достъп до информация, процедури и услуги за оказване на помощ онлайн)	Изпълнение на Регламент (ЕС) 2018/1724	Частично изпълнено (краен срок за изпълнение: декември 2023 г.)
Действие 9 — Осъществяване в сътрудничество с държавите членки на задължителното взаимно свързване на търговските регистри на всички държави членки	Изпълнение на Директива 2012/17/ЕС, Директива (ЕС) 2017/1132 и Директива (ЕС) 2019/1151	Изпълнено със закъснение
Действие 10 — Доразвиване на електронното взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност	Изпълнение на Регламент (ЕС) 2015/848	Частично изпълнено
Действие 11 — Представяне на инициатива за улесняване използването на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата	Изпълнение на Директива (ЕС) 2019/1151 за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132	Частично изпълнено
Действие 13 — Стартиране на пилотен проект за прилагането на принципа на еднократност по отношение на предприятията	Участие в пилотния проект	Изпълнено

Източник: ЕСП.

61 По отношение на **действие 2 (eIDAS)** отговорът на държавите членки е доброволен. В резултат на това в края на 2021 г., т.е. пет години след влизането в сила на Регламента, девет държави членки, представляващи 41 % от населението, все още не са част от рамката. Значителният брой на неучастващи държави членки съществено ограничава възможностите на гражданите и предприятията за по-безопасни, по-бързи и по-ефективни електронни взаимодействия.

62 По отношение на **действие 9 (взаимно свързване на търговските регистри)** и **действие 10 (взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност)** Комисията е трябвало да създаде и актуализира основната платформена услуга и интерфейс, а държавите членки — да цифровизират своите национални търговски регистри и регистри по несъстоятелност и да ги свържат със системата (вж. [фигура 4](#)). Комисията използва Портала за електронно правосъдие като интерфейс, а за подпомагане на държавите членки са осигурени финансови средства по линия на МСЕ (наричани „обща услуги“ по МСЕ).

Фигура 4 — Система за взаимно свързване на търговските регистри

(*) Публични администрации, адвокати, съдии, нотариуси, специалисти.

Източник: ЕСП.

63 Във връзка с **действие 9 (взаимно свързване на търговските регистри)** Системата за взаимно свързване на търговските регистри е приведена в експлоатация на 8 юни 2017 г. и позволява на потребителите да търсят

информация за дружества, регистрирани във всяка държава от ЕС (плюс Лихтенщайн и Норвегия). Функцията за търсене и основната информация са преведени от съответните национални езици на всички официални езици на ЕС. Шест държави членки са отбелязали забавяне при свързването¹⁷, като последната се е свързала през март 2022 г., почти пет години след крайния срок, определен в съответната директива, и едва след като през юли 2021 г. Комисията сезира Съда на Европейския съюз. По отношение на използването на системата, през 2021 г. са осъществени между 17 300 и 39 100 търсения на месец.

64 По отношение на системата по **действие 10 (взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност)** в съответния [регламент за изпълнение](#) от държавите членки се изисква да осигурят взаимно свързване до 30 юни 2021 г. През юли 2022 г. са свързани само 17 от общо 26 държави членки (Дания не е обвързана с Регламента¹⁸). Други пет¹⁹ са в процес на разработване и тестване. Комисията все още очаква обратна информация за другите четири държави членки²⁰. Докато останалите девет държави членки не бъдат свързани, потребителите не могат да търсят субекти в несъстоятелност, регистрирани в тези държави членки, посредством единната многоезична търсачка. Такава централна точка за електронен публичен достъп до данни за длъжници, за които се води производство по несъстоятелност, е особено полезна за съществуващи или потенциални кредитори или за трети страни, които са косвено засегнати от такива производства. През 2021 г. търсенията са между 2 500 и 6 500 на месец.

65 В резултат на **действие 11 (използване на цифрови решения през целия жизнен цикъл на дружеството)** държавите членки е трябвало да транспонират [Директива \(ЕС\) 2019/1151](#) относно използването на цифрови инструменти и процеси в областта на дружественото право в националното си право до август 2021 г., освен ако не уведомят Комисията, че прилагат възможното едногодишно удължаване. Към момента на одита на ЕСП 17 държави членки са предоставили такова уведомление. Това показва, че дружествата в повечето държави членки

¹⁷ Шестте държави членки са: България, Чехия, Естония, Ирландия, Португалия и Румъния.

¹⁸ В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания се е отказала от приемането на Регламент (ЕС) 2015/848 и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

¹⁹ Петте държави членки са: Белгия, Чехия, Италия, Нидерландия и Словения.

²⁰ Четирите държави членки са: България, Гърция, Унгария и Португалия.

все още не могат да използват цифрови инструменти и процедури за учредяване на дружества, регистриране на клонове и подаване на документи и информация онлайн.

66 ЕСП отбеляза, че мнозинството от държавите членки, които се нуждаят от повече време за изпълнение на **действие 2 (eIDAS), действие 10 (взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност) и действие 11 (използване на цифрови решения през целия жизнен цикъл на дружеството)**, имат резултат от сравнителния анализ за електронното управление, който е под средния за ЕС както през 2017 г., така и през 2020 г. (вж. [фигура 1](#)).

67 Както вече беше посочено (вж. [таблица 1](#) и точка [62](#)), държавите членки са имали възможност да получат финансиране за свързване на своите системи с платформите, разработени от Комисията. Държавите членки са използвали финансирането по линия на МСЕ по-конкретно за:

- действие 2 (eIDAS) — 25,35 млн. евро за 26 държави членки;
- действие 9 (взаимосвързаност на търговските регистри) — 2,44 млн. евро за 10 държави членки;
- и действие 10 (взаимосвързаност на регистрите по несъстоятелност) — 1,16 млн. евро за 7 държави членки.

Въз основа на извършения от ЕСП одит на извадка от финансирани от ЕС проекти (вж. точка [19](#)) беше установено, че наличието на финансиране от ЕС е възприето като възможност от някои държави членки и е стимулирало въвеждането на електронни административни услуги. Проектите по линия на МСЕ също така са помогнали за установяването на някои недостатъци на съществуващите решения (вж. [каре 8](#)).

68 Двадесет и три от двадесет и четирите одитирани проекта и действия (т.е. тези, които са приключени към момента на настоящия одит) са изпълнили поставените цели. По-специално, те са осигурили оперативна съвместимост на разработените решения и са използвали повторно съществуващи градивни елементи на МСЕ (т.е. базови инфраструктури за цифрови услуги, които са ключови фактори за повторно използване в по-сложни цифрови услуги) или инфраструктури за цифрови услуги (т.е. решения, които подпомагат изпълнението на общоевропейски проекти, предоставящи трансевропейски оперативно съвместими услуги от общ интерес).

69 Представителите на държавите членки, с които ЕСП проведе събеседване, оценяват непрекъснатата техническа подкрепа, предоставяна от Комисията, когато са използвали финансираните по линия на МСЕ инфраструктури за цифрови услуги или когато е било необходимо интегриране на системите на други държави членки, които са въвели тези инфраструктури за цифрови услуги, особено за услугите за eIDAS. По тяхно мнение действията на Комисията са създали възможност за развиването на устойчиви взаимовръзки между системите на различните държави членки.

Комисията е насърчила обмена на добри практики, но не е успяла да популяризира новите цифрови обществени услуги

70 В последните декларации на министрите (вж. точка **02**) се признава значението на насърчаването на обмена на добри практики и създаването на връзки между съответните органи и наличните цифрови обществени услуги. Също така Европейският парламент подчертава²¹ значението на популяризирането на добри практики.

71 Поради това ЕСП разглежда дали Комисията е предприела подходящи действия, за да:

- насърчи сътрудничеството и обмена на добри практики;
- популяризира новите налични цифрови обществени услуги.

Комисията е създавала много възможности за сътрудничество и обмен на добри практики

72 ЕСП оцени инструментите, използвани от Комисията за насърчаване на обмена на добри практики. Одиторите установиха, че тя не само е създавала групи, в които заинтересованите страни могат да се срещат, но и е финансирала конкретни проекти в това отношение.

²¹ Доклад относно Плана за действие на ЕС за електронно управление за периода 2016—2020 г., Европейски парламент, май 2017 г., A8-0178/2017.

73 Тези групи включват:

- Управителен съвет по плана за действие (вж. точка [11](#)), провеждащ заседания два или три пъти годишно, на които държавите членки представят своя напредък в разработването на решения за електронно управление или примери за добри практики, както и предизвикателствата, свързани с разработването на конкретни решения. Тъй като Планът за действие е приключил, управителният съвет е прекратил дейността си през 2021 г.;
- експертни групи за конкретни теми или решения, като например експертна група за eIDAS (действие 2), координационна група за единната цифрова платформа (действие 7), експертна група по дружествено право (действия 9 и 11) и експертна група за оперативна съвместимост на европейските обществени услуги. Тези експертни групи продължават работата си.

74 Въпросните проекти са финансирани основно по линия на:

- програма ISA², където сътрудничеството и обменът на добри практики всъщност са основни елементи на политиката на Комисията за оперативна съвместимост и действията за подкрепа (вж. членове 3 и 8 от [Решение \(ЕС\) 2015/2240](#)). Пример за много всеобхватна инициатива е платформата Joinup, представена в [каре 9](#) (финансирана в рамките на две действия по програма ISA², включени в одитираната извадка, на стойност 6 млн. евро). След приключването на програма ISA² Комисията е осигурила допълнително финансиране за платформата Joinup по линия на програма „Цифрова Европа“ поне за 2021 г. и 2022 г.;
- програма „Хоризонт 2020“, по която основно са реализирани ad hoc инициативи по специфични въпроси. Един пример е проектът SCOOP4C, по който е изградена общност от заинтересовани страни за обмяна на опит и добри практики по отношение на прилагането на принципа на еднократност (с финансиране по линия на програма „Хоризонт 2020“ в размер на 1 млн. евро). Въпреки това няма доказателства, че дейностите на общността са продължили след приключване на финансирането по проекта, въпреки че въпросът все още е актуален.

Капе 9

Joinup — специална платформа на ЕС за сътрудничество и обмен в областта на оперативната съвместимост

Комисията създаде [Joinup](#) през 2011 г., за да осигури общо място, което позволява на публичните администрации, предприятията и гражданите да споделят и използват повторно ИТ решения и добри практики, и за да се улесни комуникацията и сътрудничеството по проекти в областта на информационните технологии в цяла Европа. Joinup се фокусира върху електронното управление, семантичната оперативна съвместимост и софтуера с отворен код. Основните му характеристики са следните:

- Joinup функционира като каталог, в който потребителите могат лесно да намират и изтеглят вече разработени решения. В него са поместени повече от 2 800 решения за оперативна съвместимост, т.е. готови софтуерни инструменти или услуги за многократно използване, включително електронна идентификация (eID), електронен подпис (eSignature), електронно здравеопазване (eHealth) и електронни обществени поръчки (eProcurement) по линия на MCE;
- Joinup е място за общности от практикуващи специалисти като [Европейската референтна рамка за оперативна съвместимост](#), рамката за споделяне и повторно използване на ИТ решения, общността на [Обсерваторията за национални рамки за оперативна съвместимост](#), [Обсерваторията за софтуер с отворен код](#) и [Иновативните обществени услуги](#);
- Joinup е и входна точка за [Академията за оперативна съвместимост](#), чиято цел е разпространяване на знания и насърчаване на обмена между специалисти и изследователи в областта на цифровото управление. Академията за оперативна съвместимост събира различни видове учебни ресурси и курсове, които варират от събития на живо (напр. семинари, уебинари, сезонни училища и обучения) до курсове за самостоятелно обучение (напр. напълно анимирани или частично анимирани с повторно използване на съществуващи материали).

През 2021 г. платформата има около 18 000 регистрирани потребители. Тя е била посетена близо половин милион пъти с над един милион прегледа на страници.

Източник: ЕСП.

75 Въз основа на направения преглед на четири действия по линия на ISA² (вж. [приложение III](#)) протоколи от заседанията на управителния съвет и експертните групи, както и въз основа на събеседване със служители в държавите членки, ЕСП

стигна до заключението, че Комисията е оказала добра подкрепа за сътрудничество и обмен на добри практики и че между заинтересованите страни е осъществен обмен по въпроси, които представляват интерес за тях.

76 ЕСП установи също така, че при изготвянето на програмите за периода 2021—2027 г. Комисията е взела надлежно предвид необходимостта да продължи да насърчава сътрудничеството и добрите практики:

- работната програма за изпълнение на програма „Цифрова Европа“ за 2021 и 2022 г. включва действия за координация и подкрепа, чиято основна цел е насърчаване на сътрудничеството и/или осигуряване на подкрепа за политиките на ЕС;
- механизъм за годишно сътрудничество между държавите членки и Комисията е предвиден в предложението „Път към цифровото десетилетие“ (вж. точка 31).

Комисията не е популяризираща цифровите обществени услуги по цялостен и координиран начин

77 ЕСП направи оценка на дейностите на Комисията за популяризиране на цифровите обществени услуги и установи, че липсва всеобхватна стратегия в това отношение. На практика популяризирането е или общо, или свързано с конкретни действия или програми за финансиране, когато това се изисква от правното основание.

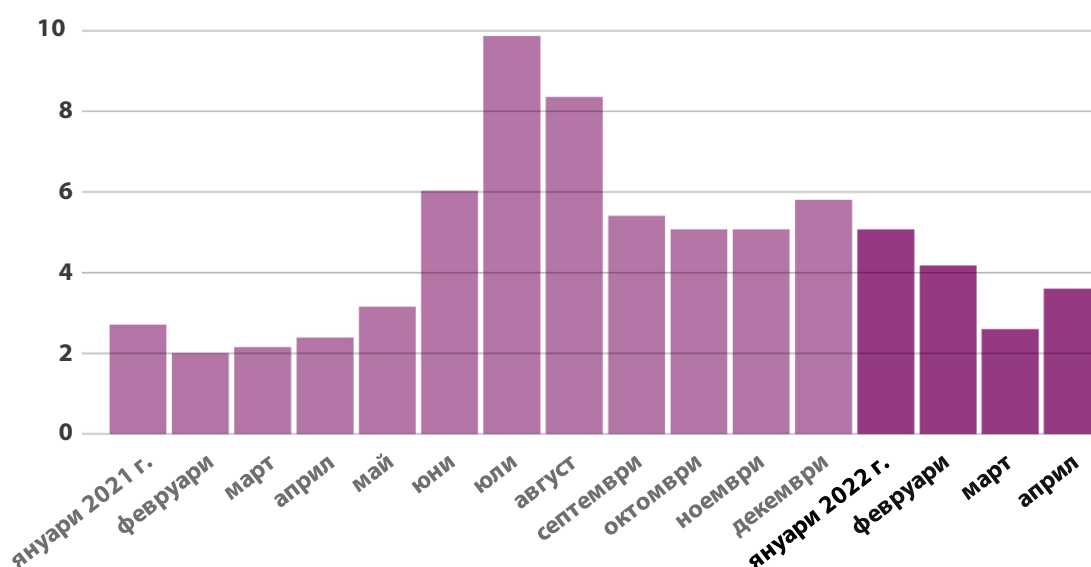
78 По отношение на общото популяризиране на политиката за електронно управление и/или решенията за електронно управление Комисията е действала чрез:

- бюлетина за електронно управление, който се издава веднъж месечно за абонати и предоставя последните новини относно трансграничните цифрови обществени услуги на ЕС, облака за обществени услуги и иновациите в публичния сектор;
- групата [eGovernment4EU](#) на платформата Futurium. Тя е била достъпна за широката общественост и е предоставяла информация за Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г. и бъдещата политика в областта на цифровото управление. Групата в платформата вече не се актуализира, тъй като Планът за действие е приключил;

- о социалните медии (Facebook, LinkedIn и Twitter).

79 По отношение на комуникационната стратегия, която се изисква по силата на съответното правно основание, във връзка с действие 7 Комисията е започнала своя кампания за популяризиране през декември 2020 г., когато единната цифрова платформа е влязла в действие (вж. точка **58**). ЕСП установи, че тя е изчерпателна, и счита за добра практика, че Комисията е обсъждала кампанията и съответните национални събития с националните координатори всеки месец по време на видеоконференции (наречени „комуникационни кафенета“). На **фигура 5** са представени данни относно броя на посещенията на портала „Вашата Европа“.

Фигура 5 — Брой посещения на портала „Вашата Европа“ (в милиони)

Източник: ЕСП въз основа на данни на Европейската комисия (ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“).

80 По подобен начин решението за създаване на програма ISA² изисква да се насърчи прилагането на Европейската стратегия, рамка и референтна архитектура за оперативна съвместимост, както и на съответните спецификации и стандарти. ЕСП установи, че кампанията за популяризиране е проактивна и всеобхватна. Освен създаването и функционирането на платформата Joinup (вж. точка **74** и **каре 9**) програма ISA² финансира действие (на стойност 3,62 млн. евро), което насърчава сътрудничеството и улеснява взаимодействието между заинтересованите страни по програмата.

81 И накрая, МСЕ изисква също изпълнението на комуникационна стратегия. ЕСП установи, че:

- такава стратегия е разработена с цел популяризиране на решенията на МСЕ, които представляват интерес предимно за разработчиците на решения. Служителите в държавите членки, с които ЕСП проведе събеседване, бяха положително настроени към тези решения и потвърдиха, че ги използват повторно, по-специално за трансгранични услуги. Целта на повторното използване на инфраструктурите за цифрови услуги е да се осигури по-бързо, по-лесно и по-рентабилно разработване на цифрови услуги, като се използват съществуващи технологии, вместо всяка организация да разработва такива услуги самостоятелно. Според [таблото за повторно използване на МСЕ](#) до края на 2021 г. градивните елементи са били използвани в 353 проекта предимно в ЕС;
- досега Комисията не е организираща специални кампании за повишаване на осведомеността или за популяризиране, за да запознае потенциалните потребители със системата за взаимно свързване на търговските регистри (в експлоатация от 2017 г.) или на системата за взаимно свързване на регистри по несъстоятелност (в експлоатация от 2021 г.), и двете от които са разработени по линия на МСЕ. Комисията информира ЕСП, че планира да проведе такава кампания i) за системата за взаимно свързване на търговските регистри — след като инструментът за обработка на плащания бъде предоставен за ползване (вж. [каре 7](#)) и ii) за системата за взаимно свързване на регистри по несъстоятелност — след като всички държави членки бъдат свързани с нея (до момента свързаните държави са 17) (вж. [точка 64](#)). В края на 2021 г. Комисията стартира онлайн комуникационна кампания относно Портала за електронно правосъдие, в която обаче се предоставя много ограничена информация относно системата за взаимно свързване на търговските регистри.

82 Въпреки че осведомеността на потребителите е от ключово значение, за да се гарантира използването на електронни административни услуги, ЕСП установи, че Комисията не е направила оценка на степента на осведоменост на предприятията, нито е анализираща нуждите в тази област. Представителите на европейски бизнес асоциации, с които ЕСП проведе събеседване, заявиха, че предприятията са запознати с електронните административни услуги, които законът ги задължава да използват, но са далеч по-малко запознати с други такива услуги.

83 ЕСП установи, че все пак по отношение на един елемент, а именно eIDAS, Комисията е възложила на външен изпълнител [проучване](#) за анализ на пазара на услуги за електронна идентификация, удостоверяване на автентичността и удостоверителни услуги и за разработване и провеждане на пилотна програма за повишаване на осведомеността относно тези решения сред МСП:

- проучване, публикувано през 2019 г., е установило ниско общо ниво на осведоменост сред МСП относно решенията за eIDAS. Това е счетено за основна пречка;
- пилотната програма е проведена в края на 2018 г. и включва програма за разпространение на знания и провеждане на обучения, [набор от инструменти за eIDAS за МСП](#) и стратегия за популяризиране на набора от инструменти за МСП. Програмата за разпространение на знания и провеждане на обучения и наборът от инструменти за eIDAS за МСП все още са достъпни онлайн. Освен това [eIDAS Observatory](#) (онлайн платформа за сътрудничество, стартирана от Комисията) създава виртуална общност от заинтересовани страни, чиято цел е да се насърчи общото разбиране по въпроси, свързани с прилагането и утвърждаването на Регламента eIDAS.

84 Въпреки че в проучването се препоръчва наборът от инструменти да бъде разработен допълнително, за да се отчетат по-специфичните нужди на потребителите и да се създаде дълготрайна структура за управление на заинтересованите страни, включваща държави членки и регионални представители, асоциации на МСП и доставчици на услуги, Комисията не е предприела никакви действия в тази насока. Комисията не представи обосновка защо препоръката от проучването не е изпълнена.

85 Също така ЕСП провери дали Комисията разполага с преглед на дейностите за популяризиране, проведени от държавите членки, и дали е положила усилия i) да координира тези дейности, ако са били проведени; или ii) да разпространи добри практики в тази връзка. ЕСП установи, че Комисията не разполага с преглед на действията на държавите членки за популяризиране на европейските или националните решения за електронно управление. Поради тази причина тя не е идентифицирала добри практики и не е била в състояние да координира съществуващите дейности.

Заклучения и препоръки

86 Общото заключение на ЕСП е, че действията на Комисията са били само частично ефективни за насърчаване както на прилагането, така и на възприемането на решения за електронно управление от държавите членки. Въпреки че Комисията е изпълнила действията, заложи в Плана за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г., обхванат от настоящия одит, не всички новоразработени цифрови обществени услуги са достъпни в целия ЕС поради забавяне на действията в държавите членки. Освен това при популяризирането на тези услуги Комисията не е обхванала цялостно предприятията и потребителите.

87 Въпреки че Планът за действие на ЕС за електронно управление през периода 2016—2020 г. отговаря на нуждите, установени в резултат на консултациите и оценките, той включва действия, които следва да бъдат изпълнени само от Комисията, което затруднява постигането на заявената визия. В Плана за действие не се предвиждат задължения за държавите членки, въпреки че в доклада за оценка на предишния план за действие доброволният характер на дейностите на държавите членки е посочен като основен недостатък. Все пак този недостатък е смекчен от факта, че по отношение на повечето дейности съответните правни актове, които са съществували преди Плана за действие или са приети като резултат от него, включват такива задължения. В някои случаи обаче изпълнението на действията продължава и след 2020 г., а следователно и след крайната дата на Плана за действие (вж. точки [23—27](#)).

88 ЕСП отбелязва, че с предложението на Комисията за създаване на политическа програма „Път към цифровото десетилетие“ за 2021 г. се въвежда рамка за сътрудничество, която дава възможност на Комисията да проследява на годишна база напредъка на държавите членки по отношение на цифровите цели, определени на равнище ЕС. Въпреки това една от трите цели е неясно дефинирана и това крие риск от различно тълкуване от страна на държавите членки, което на свой ред може да застраши постигането на тази цел. Съгласно предложението от 2021 г. за създаване на „Път към цифровото десетилетие“ в актовете за изпълнение Комисията следва да определи ключови показатели за изпълнение по отношение на всяка цифрова цел (вж. точки [28—31](#) и [46—48](#)).

89 Мониторингът на изпълнението на Плана за действие е разпокъсан, тъй като Комисията не е създавала цялостна рамка за тази цел (включително показатели). Такава рамка обаче е въведена за редица отделни действия (четири от шестте

действия, обхванати от настоящия одит). Съществуващите показатели за електронно управление (сравнителен анализ на електронното управление и индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото), които се публикуват ежегодно от Комисията, не са пряко свързани с нито едно от действията, изпълнявани в рамките на Плана за действие, и поради това не са подходящи за измерване на въздействието му (вж. точки [32—45](#)).

90 Комисията е изпълнила шестте действия, насочени към предприятията, и поради това, включени в настоящия одит. Тя също така е подкрепила прилагането на решения за електронно управление от държавите членки чрез проекти, финансирани от ЕС, и предоставяне на техническа подкрепа, което се оценява от служителите в държавите членки, с които бяха проведени събеседвания (вж. точки [49—69](#)).

91 Независимо от тези усилия, три от шестте действия са изпълнени само частично в ЕС. В два от случаите (взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност и цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата) това се дължи на забавяне в няколко държави членки (Комисията не разполага с информация относно напредъка на някои от тях). В един от случаите (електронна идентификация, удостоверяване на автентичността и удостоверителни услуги, eIDAS) съответният регламент оставя възможност на държавите членки да предприемат действия по своя желание. В резултат на това действията на Комисията през периода 2016—2020 г. все още не са довели до съществени промени за предприятията и гражданите в ЕС. Друго действие (система за взаимно свързване на търговските регистри) е изпълнено със закъснение в някои държави членки, но от март 2022 г. решението е налично във всички държави членки (вж. точки [60—65](#)).

92 ЕСП отбелязва, че в предложението за създаване на „Път към цифровото десетилетие“ от 2021 г. Комисията въвежда концепцията за i) пътни карти на цифровото десетилетие, които държавите членки следва да изготвят; и ii) траектории, които следва да бъдат определени за всяка държава членка с оглед на постигането на цифровите цели. Въпреки това, тъй като предложението се обсъжда в рамките на законодателния процес (към септември 2022 г.), то може да претърпи изменения (вж. точка [46](#)).

93 Що се отнася до eIDAS, през 2021 г. Комисията е представила предложение за изменение на съществуващия регламент в отговор на неговата оценка. В него се отстраняват повечето от слабостите и — което е най-важно — вече се изисква

всяка държава членка да предостави схема за електронна идентификация (вж. точки [54—56](#)).

Препоръка 1 — Да се укрепи рамката за изпълнение, за да се насърчат държавите членки да завършат изграждането на услугите за електронно управление

Предвид своето предложение за решение за създаване на политическа програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“, Комисията следва да насърчава по-нататъшното развиване на услугите за електронно управление и тяхното наблюдение посредством:

- а) недвусмислено определяне на значението на понятията, използвани в цифровите цели, така че те да могат да се прилагат по един и същ начин в целия ЕС;
- б) анализ на националните пътни карти за цифровото десетилетие и предприемане на необходимите действия, ако прецени, че определените в тях политики, мерки и действия са недостатъчни и това излага на риск съвременното постигане на целите, определени в решението;
- в) предприемане на действия при забавяне от страна на държавите членки в постигането на цифровите цели в сравнение с прогнозните траектории.

Целеви срок за изпълнение: след приемане на предложението за решение за създаване на „Път към цифровото десетилетие“ в съответствие със сроковете, определени в решението

94 Комисията е насърчавала активно сътрудничеството и обмена на добри практики по много начини (напр. експертни групи и платформи), като това е било оценено положително от служителите в държавите членки. В предложението от нея документ за политиката „Път към цифровото десетилетие“ за периода след 2020 г. Комисията е отдала дължимото внимание на необходимостта от продължаване на тази подкрепа (вж. точки [70—76](#)).

95 Комисията не е разполагала с всеобхватна стратегия за популяризиране сред ключовите потребители на наличните на равнище ЕС решения за електронно управление. Това означава, че нейните дейности за популяризиране не са били всеобхватни и координирани. Тя е популяризирала решенията само в случаите,

когато това се е изисквало от съответните правни актове, като по този начин не всички решения са били обхванати (вж. точки [77](#)—[78](#)).

96 В случаите, когато Комисията е провеждала комуникационни кампании, те са били успешни. Въпреки това, макар че Комисията е популяризирала сред разработчиците техническите решения, разработени по линия на Механизма за свързване на Европа, тя все още не е популяризирала сред потребителите новите услуги, като например системата за взаимно свързване на търговските регистри и системата за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност. Комисията също така не разполага с преглед на действията, предприети от държавите членки за популяризиране на национални или европейски решения за електронно управление, въпреки че координираните усилия могат да доведат до по-добри резултати (вж. точки [79](#)—[81](#) и [85](#)).

97 Комисията не е оценила нивото на информираност на предприятията относно наличните услуги за електронно управление и не е анализирала потребностите в тази област, въпреки че това е ключов етап от въвеждането на услугите за електронно управление. Единственото изключение в това отношение е пазарът на eIDAS: Комисията е провела проучване и пилотна програма за разпространяване на знания и провеждане на обучения сред малките и средните предприятия. Един от резултатите от тази програма е създаването на набор от инструменти за тези предприятия. Въпреки че в проучването се препоръчва по-нататъшно разработване на този набор от инструменти, Комисията не е предприела действия в това отношение (вж. точки [82](#)—[84](#)).

Препоръка 2 — Разработване на цялостна стратегия за ефективно популяризиране на услугите за електронно управление

За да се осигури по-ефективна подкрепа за по-нататъшното въвеждане на общоевропейски услуги за електронно управление, Комисията следва да разработи цялостна стратегия за ефективно популяризиране на услугите за електронно управление въз основа на оценка на нивото на информираност на потребителите относно наличните услуги за електронно управление. Стратегията следва да отчита дейностите, предприети в това отношение от държавите членки, за да се подпомогнат техните усилия или за да се следи за това те да не се дублират.

Целеви срок за изпълнение — до края на 2024 г.

Настоящият доклад беше приет от Одитен състав IV с ръководител Mihails Kozlovs — член на Европейската сметна палата, в Люксембург на заседанието му от 11 октомври 2022 г.

За Европейската сметна палата

Тони Мърфи
Председател

Приложения

Приложение I — Развитие в областта на електронното управление в ЕС от 2006 г. насам

	Финансиране	Законодателство	Политически инициативи
2006—2009 г.		- Директива за услугите 2006/123/ЕО - Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE)	- Подписване на Декларацията на министрите от Малмьо относно електронното управление - Приемане на План за действие за електронно управление за периода 2006—2010 г.
2010 г.	Програма ISA (2010—2015 г.)		- Приемане на Програма в областта на цифровите технологии за Европа - Първа европейска рамка за оперативна съвместимост
2011 г.		Директива 2011/24/ЕС за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване	Приемане на План за действие за електронно управление през периода 2011—2015 г.
2012 г.		Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно Информационната система за вътрешния пазар (ИСВП)	
2013 г.	Механизъм за свързване на Европа — сектор „Телекомуникации“ (2014—2020 г.)	Директива 2013/37/ЕС за изменение на Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в обществения сектор	
2014 г.	- Програма „Хоризонт 2020“, Обществени предизвикателства (2014—2020 г.) - Европейски структурни и инвестиционни фондове (2014—2020 г.)	- Регламент eIDAS № 910/2014 - Директива 2014/55/ЕС относно електронното фактуриране при обществените поръчки	
2015—2016 г.	Програма ISA2 (2016—2020 г.)	Директива (ЕС) 2016/1148 относно сигурността на мрежите и информационните системи в Съюза	- Стартиране на стратегията за цифров единен пазар - Приемане на План за действие на ЕС за електронно управление през периода 2016—2020 г.
2017 г.	Програма за подкрепа на структурните реформи (2017—2020 г.)		- Подписване на декларация на министрите от Талин относно електронното управление - Нова европейска рамка за оперативна съвместимост - План за действие за оперативна съвместимост
2018—2020 г.		- Регламент (ЕС) 2018/1724 относно единната цифрова платформа - Директива (ЕС) 2019/1151 относно използването на цифрови инструменти и процеси в областта на дружественото право - Директива (ЕС) 2019/1024 относно отворените данни	Подписване на декларация на министрите от Берлин
2021 г.	2021—2027 г.: Програма „Цифрова Европа“, европейски структурни и инвестиционни фондове, Механизъм за свързване на Европа, Механизъм за възстановяване и устойчивост, програма „Хоризонт Европа“, Инструмент за техническа подкрепа		Цифров компас до 2030 г.
предстоящи		Нов регламент eIDAS	Цифрова програма „Път към цифровото десетилетие“

Източник: ЕСП.

Приложение II — План за действие за електронно управление — списък на действията

Приоритет на политиката	Действие	Целева дата	Отговорна ГД
Модернизиране на публичната администрация с ИКТ, като се използват ключови цифрови фактори за постигане на успех	1. Подкрепа за прехода на държавите членки към напълно електронни обществени поръчки и използване на регистри за договорите.	2019 г.	GROW
	2. Ускоряване на въвеждането на eIDAS услуги, включително електронна идентификация и електронен подпис.	2016 г.	CNECT
	3. Осигуряване на дългосрочна устойчивост на трансграничната инфраструктура за цифрови услуги.	2018 г.	CNECT
	4. Представяне на преразгледана версия на Европейската рамка за оперативна съвместимост (ЕРОС) и подкрепа за възприемането ѝ от националните администрации.	2016—2019 г.	DIGIT
	5. Координиране на разработването на прототип на европейски каталог на стандартите в областта на ИКТ за обществени поръчки.	2017 г.	GROW
	6. Комисията ще използва общите градивни елементи като инфраструктурите за цифрови услуги на МСЕ и ще следва Европейската рамка за оперативна съвместимост. Тя постепенно ще въведе принципа „цифрови по подразбиране“ и принципа на еднократност, електронното фактуриране и електронните обществени поръчки и ще направи оценка на последиците от евентуалното прилагане на принципа „без наследяване“.	2016—2019 г.	DIGIT
Осигуряване на трансгранична мобилност с оперативно съвместими цифрови публични услуги	7. Представяне на предложение за единна цифрова платформа.	2017 г.	GROW
	8. Превръщане на Европейския портал за електронно правосъдие	2016 г.	JUST

Приоритет на политиката	Действие	Целева дата	Отговорна ГД
	в инструмент за обслужване „на едно гише“ с информация по въпросите на европейското правосъдие.		
	9. Осъществяване в сътрудничество с държавите членки на задължителното взаимно свързване на търговските регистри на всички държави членки.	2017 г.	JUST
	10. Доразвиване на електронното взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност.	2019 г.	JUST
	11. Представяне на инициатива за улесняване използването на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата.	2017 г.	JUST
	12. Представяне на законодателно предложение за разширяване на единния механизъм за електронна регистрация и плащане на ДДС.	2016 г.	TAXUD
	13. Стартиране на пилотен проект за прилагането на принципа на еднократност по отношение на предприятията.	2016 г.	CNECT
	14. Въвеждане на обслужване „на едно гише“ за целите на докладването в морския транспорт и цифровизиране на транспортните електронни документи.	2018 г.	MOVE (заедно с TAXUD)
	15. Приключване на създаването на система за електронен обмен на информация в областта на социалното осигуряване.	2019 г.	EMPL
	16. Доразвиване на Европейския портал за професионална мобилност EURES.	2017 г.	EMPL
	17. Подпомагане на държавите членки при разработването на трансгранични услуги за електронно здравеопазване.	2016— 2018 г.	SANTE

Приоритет на политиката	Действие	Целева дата	Отговорна ГД
Улесняване на взаимодействието между администрациите и гражданите/предприятията с помощта на цифрови технологии с оглед на предоставянето на висококачествени обществени услуги.	18. Оценяване на възможността за прилагане на принципа на еднократност по отношение гражданите в трансграничен контекст.	2019 г.	CNECT
	19. Ускоряване на внедряването и приемането на инфраструктурата за данни по Директивата INSPIRE.	2016—2020 г.	ENV
	20. Преобразуване на своите уебсайтове, за да подкрепи по-голяма ангажираност и участие на граждани и предприятия в изработването на програмите и политиките на ЕС.	2018 г.	COMM
-	21. ИТ платформа за обмен на доказателства в електронен вид между съдебни органи (ново, май 2017 г.)	2019 г.	JUST
-	22. Електронен официален контрол на хранителни и растителни продукти — въвеждане на напълно дематериализирана среда за поддържане на свободно и безопасно движение на храни и растителни продукти (ново, май 2017 г.)	2020 г.	SANTE
-	23. Осигуряване на спазването на законодателството на ЕС в областта на хранително-вкусовата промишленост в рамките на онлайн продажбите и информацията за потребителите (ново, май 2017 г.)	2020 г.	SANTE
-	24. Харта за цифрово управление за гражданите (ново, май 2017 г.)	2017 г.	CNECT
-	25. Действия за “Градски цифров преход” (ново, май 2017 г.)	2018 г.	REGIO и CNECT

Източник: ЕСП.

Приложение III — Списък на одитираните проекти, финансирани от ЕС

Фонд	Действие/Проект №	Действие/Заглавие на проекта	Финансов принос от ЕС (в евро)
Механизъм за свързване на Европа	2014-PL-IM-0002	Setting-up and operation of the Pan-European Proxy Service at national level in Poland	200 000
Механизъм за свързване на Европа	2014-DK-IM-0004	Danish eID node and operations	150 000
Механизъм за свързване на Европа	2015-DE-IA-0065	TREATS (TRans-European AuThentication Services)	560 378
Механизъм за свързване на Европа	2015-DK-IA-0091	Integrating Danish e-services to national eID gateway	909 528
Механизъм за свързване на Европа	2016-IT-IA-0007	Business Registers Interconnection System (BRIS) IT	178 306
Механизъм за свързване на Европа	2016-RO-IA-0041	Romanian Electronic System for interconnection of National Trade Register Office with BRIS	332 221
Механизъм за свързване на Европа	2016-ES-IA-0047	Interconnection of Insolvency Registers (IRI) Spain	118 266
Механизъм за свързване на Европа	2016-EU-IA-0064	eID@Cloud - Integrating the eidentification in European cloud platforms according to the eIDAS Regulation	676 723
Механизъм за свързване на Европа	2016-EU-IA-0074	IRI for Europe	711 248
Механизъм за свързване на Европа	2017-SK-IA-0005	Interconnection of Insolvency Registers IRI for Slovakia	104 625
Механизъм за свързване на Европа	2017-CY-IA-0023	Interconnection of Insolvency Registers - Cyprus	229 998
Механизъм за свързване на Европа	2017-HU-IA-0027	Integration of Hungarian Business Register to EU BRIS	216 489

Фонд	Действие/Проект №	Действие/Заглавие на проекта	Финансов принос от ЕС (в евро)
Механизъм за свързване на Европа	2017-RO-IA-0038	Operation and Maintenance for Romanian BRIS Access Point	37 978
ISA ²	2016.05	European Public Procurement Interoperability Initiative	7 682 403
ISA ²	2016.11	Automatic Business Reporting	149 927
ISA ²	2016.20	Joinup — European Collaborative Platform and Catalogue	5 473 606
ISA ²	2016.22	Community Building and Effective Use of Collaborative Platforms	502 328
ISA ²	2016.27	CAMSS — Common Assessment Method Standards and Specifications	1 208 659
ISA ²	2016.30	Raising Interoperability Awareness — Communication Activities	3 620 012
ISA ²	2016.31	Sharing and Re-use	3 036 585
ISA ²	2017.05	Interoperability Requirements for the Single Digital Gateway Implementation	220 000
„Хоризонт 2020“	737460	The Once Only Principle Project (TOOP)	7 996 708
„Хоризонт 2020“	737492	Stakeholder community for once only principle: Reducing administrative burden for citizens (SCOOP4C)	992 480
„Хоризонт 2020“	870635	Digital Europe for All (DE4A)	7 997 861

Източник: ЕСП.

Приложение IV Таблица 3 — Изпълнение на действията, включени в обхвата на одита

Действие Правно основание	Задължения на Комисията	Задължения на държавите членки	Актуално състояние
2. Ускоряване на въвеждането на eIDAS услуги, включително електронна идентификация и електронен подпис. Регламент (ЕС) 910/2014 относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО	- Създаване, поддържане и актуализиране на основната платформена услуга, включително технически спецификации, софтуер и техническа поддръжка за свързване на националните платформи (възли) на eIDAS - Създаване на форуми за обмен - Възлагане на съответните проучвания на външни изпълнители - Организиране на семинари - Извършване на дейности по правоприлагане въз основа на получени жалби	- Разработване на схема на eIDAS - Разработване на националната платформа (възел) на eIDAS с помощта на финансиране по проекти за общи услуги по линия на МСЕ - Уведомяване относно схемата (схемите)	18 държави членки са извършили уведомяване (14) или предварително уведомяване (4) относно система за електронна идентификация. Това означава, че девет държави членки все още не участват. - Финансирането по линия на МСЕ за електронна идентификация (eID) и електронен подпис (eSignature) възлиза на 20,39 млн. евро за основни платформени услуги и 25,35 млн. евро за 72 проекта за общи услуги в 26 държави. - Като взе предвид недостатъците на Регламента eIDAS, през юни 2021 г. Комисията представи предложение за нов регламент за създаване на рамка за европейска цифрова идентичност.
7. Представяне на предложение за единна цифрова платформа (т.е. единна точка за достъп до информация, процедури и услуги за оказване на помощ онлайн). Регламент (ЕС) 2018/1724 за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012	- Представяне на предложение за правен акт - Прилагане на Регламента за единната цифрова платформа: разработване, наличност, мониторинг, актуализиране, поддръжка, сигурност и хостинг на портала „Вашата Европа“ (общия потребителски интерфейс),	- Цифровизиране на 21 процедури, които ще бъдат предлагани онлайн съгласно Регламента за единната цифрова платформа - Разработване, предоставяне, мониторинг, актуализиране,	Първите услуги са стартирани на 12 декември 2020 г. и са достъпни от единната входна точка на портала „Вашата Европа“. До края на 2023 г. „Вашата Европа“ ще предлага достъп до 21 онлайн процедури във всички държави от ЕС, които ще бъдат напълно цифровизирани, без необходимост от документи на хартиен носител.

Действие Правно основание	Задължения на Комисията	Задължения на държавите членки	Актуално състояние
	включително търсачка, хранилище за връзки, общ инструмент за търсене на помощ, инструменти за обратна връзка с потребителите	поддръжка и сигурност на ИКТ приложения, свързани с националните уебсайтове и уебстраници, управлявани от тях и свързани с общия потребителски интерфейс („Вашата Европа“).	
9. Осъществяване в сътрудничество с държавите членки на задължителното взаимно свързване на търговските регистри на всички държави членки. Директива 2012/17/ЕС, отменена с Директива (ЕС) 2017/1132 Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/884 Директива (ЕС) 2019/1151 (за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132) Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2244 (за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/884) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1042 (за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2244)	Създаване, поддържане и актуализиране на основната платформена услуга и интерфейс (Портал за електронно правосъдие), включително технически спецификации, софтуер и техническа поддръжка за свързване на националните регистри.	- Цифровизиране на националните регистри - Свързване на националните регистри с помощта на финансиране по проекти за общи услуги по линия на МСЕ	- Повече от четири години след внедряването на системата за взаимно свързване на търговските регистри Комисията все още не е въвела инструмент за обработка на плащания на тази система. - Финансирането по линия на МСЕ възлиза на 8 млн. евро за основната платформена услуга и 2,44 млн. евро за 16 проекта за общи услуги в 10 държави.

Действие Правно основание	Задължения на Комисията	Задължения на държавите членки	Актуално състояние
10. Доразвиване на електронното взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност. Регламент (ЕС) 2015/848 Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/917	Създаване, поддържане и актуализиране на основната платформена услуга и интерфейс (Портал за електронно правосъдие), включително технически спецификации, софтуер и техническа поддръжка за свързване на националните регистри.	- Цифровизиране на националните регистри - Свързване на националните регистри с помощта на финансиране по проекти за общи услуги по линия на МСЕ	Свързани са само 17 от 26 държави членки (т.е. 27 без една, която се е отказала). Пет други са в процес на разработване и тестване. Това означава, че четири държави членки все още не участват. - Финансирането по линия на МСЕ възлиза на 1,16 млн. евро за четири проекта за общи услуги в 7 държави.
11. Представяне на инициатива за улесняване на използването на цифрови решения на всеки етап от развитието на дружествата. Директива (ЕС) 2019/1151 (за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132)	Представяне на предложение за правен акт	Изпълнение на Директива (ЕС) 2019/1151	Държавите членки е трябвало да транспонират Директива (ЕС) 2019/1151 до август 2021 г., освен ако не заявят, че ще приложат възможното едногодишно удължаване на срока. Седемнадесет държави членки са заявили, че ще се възползват от удължаването на срока.

Действие Правно основание	Задължения на Комисията	Задължения на държавите членки	Актуално състояние
13. Стартиране на пилотен проект за прилагането на принципа на еднократност по отношение на предприятията.	Стартиране на пилотен проект	Консорциумът от 51 организации по проекта ТООР включва 19 национални администрации (или упълномощени от тях органи) от 17 различни държави членки, както и две асоциирани държави.	- Създадена архитектура на решението, която свързва 40 информационни системи. - Разработената в рамките на проекта схема на архитектурата е станала част от Регламента за създаване на единна цифрова платформа, а техническите резултати са предадени на МСЕ. „Книга по проекта ТООР“, публикувана през 2021 г. (https://www.springer.com/gp/book/9783030798505). - Финансиране по програма „Хоризонт 2020“ — 98.52 % от общия бюджет на проекта в размер на 8,12 млн. евро.

Източник: ЕСП.

Акроними и съкращения

ГД: Генерална дирекция

ИКТ: Информационни и комуникационни технологии

МСЕ: Механизъм за свързване на Европа

МСП: Малки и средни предприятия

DESI: Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото

DG CONNECT: Генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ на Европейската комисия

DG DIGIT: Генерална дирекция „Информатика“ на Европейската комисия

DG GROW: Генерална дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ на Европейската комисия

eID: Електронна идентификация

eIDAS: Услуги за електронна идентификация, удостоверяване на автентичността и удостоверителни услуги

ISA2: Решения за оперативна съвместимост за европейските публични администрации, предприятията и гражданите

Речник на термините

Големи информационни масиви: Големи количества неструктурирани данни от различни източници и тяхната обработка, събиране, съхранение и анализ с цел откриване на значими модели, тенденции и асоциации.

Европейска рамка за оперативна съвместимост: Документ с насоки, в който се определя общ подход за свързване на предоставянето на цифрови обществени услуги в целия ЕС.

Европейски портал за електронно правосъдие: Уебсайт на ЕС с информация за правните системи, правната помощ, правните бази данни, регистрите по несъстоятелност и имотните регистри на държавите членки.

Единна цифрова платформа: Единна точка за достъп до информация, процедури и услуги за оказване на помощ онлайн.

Електронен подпис (eSignature): услуга за електронна идентификация и удостоверяване (eIDAS), която подпомага публичните администрации и предприятията при използването на електронни подписи.

Електронна идентификация (eID): Услуги за електронна идентификация и удостоверителни услуги (eIDAS) за улесняване на взаимното признаване на националните схеми за електронна идентификация между държавите членки.

Житейски събития (Сравнителен анализ за електронното управление): Пакети от административни услуги, които обикновено се предоставят от различни административни агенции по обща тема от гледна точка на съответния гражданин или предприемач. Сравнителният анализ за електронно управление включва осем житейски събития (административни области).

Изкуствен интелект: Използване на компютри за симулиране на човешка интелигентност чрез способности като учене и решаване на проблеми.

Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI): Инструмент за наблюдение на резултатите на ЕС в областта на цифровите технологии и за проследяване на напредъка на държавите членки по отношение на цифровата конкурентоспособност.

Инфраструктури за цифрови услуги (ИЦУ): Рамка, осигуряваща подкрепа за общеевропейски проекти за създаване на оперативно съвместими цифрови услуги, която се състои от основни платформени услуги и общи услуги.

ИТ план: Инструмент за планиране или документ, който всяка организация за информационни технологии създава, за да ръководи своите приоритети, проекти, бюджети, персонал и други инициативи, свързани с ИТ стратегията. ИТ планът очертава бъдещите цели на организацията и документира конкретните стъпки, необходими за постигането им.

Ключови фактори (Сравнителен анализ за електронното управление): Цифрови инструменти, като електронна идентификация (eID), електронни документи, цифрова поща, които поддържат защитена идентификация и комуникация между потребител и административна услуга.

Компютърни услуги в облак: Дистанционна обработка и съхранение на данни чрез интернет.

Механизъм за свързване на Европа: Инструмент на ЕС за предоставяне на финансова подкрепа за създаването на устойчива взаимосвързана инфраструктура в секторите на енергетиката, транспорта и информационните и комуникационните технологии.

Общи услуги: Услуги, които се осигуряват от портал и свързват една или повече части от националната инфраструктура с основната платформена услуга (услуги).

Оперативна съвместимост: Способност на една система да комуникира и работи с други системи, включително чрез обмен на данни.

Основни платформени услуги: Основни разпределителни центрове, които позволяват трансевропейска свързаност. Тази част от инфраструктурата за цифрови услуги се управлява, внедрява и експлоатира от Комисията.

Портфейл за цифрова самоличност: Приложение за съхранение на лични данни и документи в цифров вид.

Принцип на еднократност: Принцип, според който гражданите и предприятията следва да предоставят информация на дадена публична администрация в ЕС само веднъж, а администрациите следва да споделят тази информация помежду си.

Софтуер с отворен код (OSS): Софтуер, чийто изходен код може да се използва, променя и споделя свободно от всеки.

Сравнителен анализ за електронното управление (e-Government Benchmark): индикатор, сравняващ начина, по който правителствата в 36 европейски държави предоставят цифрови обществени услуги.

Схема на архитектурата: В контекста на информационните технологии това е обща диаграма, която се използва за визуализиране на архитектурата на високо ниво на системите на предприятието на концептуално, логическо или физическо ниво. Тя показва основните компоненти и взаимовръзките между тях.

Удостоверителни услуги: Предоставяне и съхраняване на цифрови сертификати, които се използват за създаване и валидиране на електронни подписи и удостоверяване на самоличността на подписващите лица или за удостоверяване на автентичността на уебсайтове.

Цифров единен пазар: Пространство без вътрешни граници за цифрови услуги

eIDAS: Електронна идентификация и удостоверителни услуги за електронни трансакции на вътрешния пазар.

ISA²: Програма на ЕС, която подкрепя разработването на оперативно съвместими трансгранични и междусекторни обществени услуги.

Отговори на Комисията

<https://www.eca.europa.eu/bg/Pages/DocItem.aspx?did=62438>

Хронология

<https://www.eca.europa.eu/bg/Pages/DocItem.aspx?did=62438>

АВТОРСКО ПРАВО

© Европейски съюз, 2022 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба е определена в [Решение № 6-2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (напр. в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторната употреба.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права:

- Фигури 3 и 4 (икони) са създадени с използването на ресурси от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени.

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост, като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования, са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на портала „Вашата Европа“ и логото на Европейския портал за електронно правосъдие

Логото на портала „Вашата Европа“, както и логото на Европейския портал за електронно правосъдие не могат да бъдат използвани без предварително разрешение.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

PDF	ISBN 978-92-847-8976-4	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/05683	QJ-AB-22-022-BG-N
HTML	ISBN 978-92-847-8959-7	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/78676	QJ-AB-22-022-BG-Q

Одитен екип

Специалните доклади на Европейската сметна палата (ЕСП) представят резултатите от нейните одити на политики и програми на ЕС или теми, свързани с управлението, в конкретни бюджетни области. ЕСП подбира и разработва одитните си задачи така, че те да оказват максимално въздействие, като отчита рисковете за изпълнението или съответствието, проверявания обем приходи или разходи, предстоящите промени, както и политическия и обществен интерес.

Настоящият одит на изпълнението беше извършен от Одитен състав IV, специализиран в областта на пазарната регулация и конкурентоспособната икономика, с ръководител Mihails Kozlovs — член на ЕСП. Одитът беше ръководен от члена на ЕСП Ivana Maletić със съдействието на Sandra Diering — ръководител на нейния кабинет, и Tea Vlainic — аташе в кабинета; Marion Colonerus — главен ръководител; Agnieszka Plebanowicz — ръководител на одитната задача; Maria Echanove и Stefan-Razvan Hagianu — одитори. Mark Smith предостави езикова подкрепа.

От ляво надясно: Maria Echanove, Marion Colonerus, Stefan-Razvan Hagianu, Ivana Maletić, Agnieszka Plebanowicz, Tea Vlainic, Sandra Diering.

Предвид нарастващата значимост на цифровите услуги, в настоящия доклад Европейската сметна палата (ЕСП) оценява ефективността на Плана за действие на Комисията от 2016 г., който има за цел да насърчава електронното управление в ЕС. Одиторите установиха, че Комисията е изпълнила успешно разгледаните в доклада действия.

Комисията е подкрепила също така въвеждането на цифрови услуги в държавите членки чрез предоставяне на финансиране и техническа помощ и насърчаване на сътрудничеството. Въпреки това не всички цифрови услуги са достъпни в целия ЕС поради забавяне на действията в държавите членки.

Мониторингът на Комисията е бил ограничен до отделни действия, а не е обхванал цялостното изпълнение на Плана.

Освен това не се прилага всеобхватна стратегия за популяризиране на наличните на равнище ЕС решения за електронно управление сред основните потребители.

ЕСП отправя редица препоръки за преодоляване на тези проблеми.

Специален доклад на Европейската сметна палата (ЕСП) съгласно член 287, параграф 4, втора алинея от ДФЕС.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: eca.europa.eu/bg/Pages/ContactForm.aspx

Уебсайт: eca.europa.eu

Туйтър: @EUAuditors